

Європейські інтеграційні процеси

Балашова О.В.
НаУ «ОА»

План:

1.
Амстердамський
договір, 1997р.

2. Ніццький
договір, 2001 р.

3. Конституційний
договір, 2004 р.

Відповідно до статей Маастрихтського договору в 1996 р. Важливо було провести чергову міжурядову конференцію з метою перегляду та внесення змін до Договору.

В результаті, Міжурядова конференція відбулась в Турині.

Основні цілі: сприяти всебічній реформі діяльності Союзу + перегляд Маастрихтського договору.

Амстердамський договір був затверджений Європейською Радою, що відбулася в Амстердамі 16-17 червня 1997 р., та підписаний 2 жовтня 1997 р. Міністрами закордонних справ п'ятнадцяти країн-членів Європейського Союзу. 1 травня 1999 року він набув чинності, був ратифікований усіма державами-членами відповідно до їхніх конституційних норм.

Для чого?

- ◎ Як юридичний документ, головним завданням Амстердамського договору є модифікація певних положень Договору про Європейський Союз, установчих договорів Європейських Співтовариств (Париж та Рим) та деяких актів, пов'язаних з ними.
- ◎ Він не замінює попередні договори, а навпаки, **доповнює.**

Основними елементами Амстердамського договору були такі:

1. Значне розширення компетенції Європейського Парламенту з прийняття рішень (Європейський Парламент отримав процедуру прийняття рішень у багатьох сферах, крім фінансово-економічних питань, і мав право висувати Президента Європейської Комісії).

2. Зміни були внесені у сферу Спільної зовнішньої політики та політики безпеки (Верховного представника з питань ЗВПП було призначено урядами, які представляли Спільну зовнішню політику безпеки ЄС).

3. Прогрес було досягнуто в активізації співпраці у сфері юстиції та внутрішніх справ (інтеграція областей зовнішнього та внутрішнього прикордонного контролю, імміграція, притулок та судова співпраця з цивільних справ у перший стовп).

4. Політика зайнятості була визначена на рівні громади. Держави-члени повинні були узгоджувати спрямованість та цілі своєї відповідної національної політики зайнятості відповідно до настанов, що приймаються взаємно щороку.

The Treaty of Amsterdam (1997): чотири основні аспекти Договору

- ◎ Свобода, безпека та справедливість
- ◎ Союз і громадянин
- ◎ Спільна зовнішня політика
- ◎ Реформа інститутів Союзу

Свобода, безпека та справедливість

У Договорі однозначно зазначено, що Союз заснований на принципах свободи, демократії, поваги прав людини та основних свобод та верховенства права, принципів, що є загальними для держав-членів. У 1998 р. Європейська рада, що відбулася в Кельні, вирішила розпочати розробку Хартії основних прав. У договорі передбачалося, що основні права, що застосовуються на рівні Союзу, повинні бути зміцнені Хартією з метою підвищення обізнаності про них серед громадян. Хартія мала базуватися на договорах Співтовариства, міжнародних конвенціях, таких як Європейська конвенція про права людини 1950 року та Європейська соціальна хартія 1989 року, конституційних традиціях, спільних для держав-членів, та різних деклараціях Європейського парламенту.

Стаття 6 договору стверджує:

"1. Союз заснований на принципах свободи, демократії, поваги прав людини та основних свобод та верховенства права, принципів, що є спільними для держав-членів.

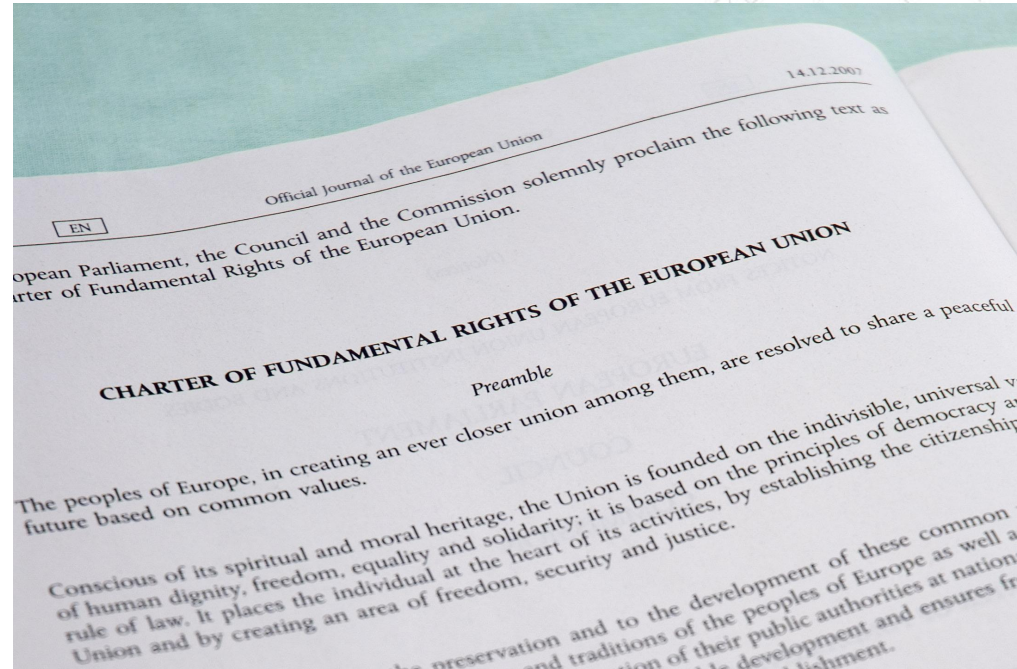
2. Союз поважає основні права, гарантовані Європейською конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, підписаною в Римі 4 листопада 1950 р., і оскільки вони впливають із конституційних традицій, загальних для держав-членів, як загальні принципи Співтовариства закон (...)"

Хартія Європейського Союзу про основні права

документ, що закріплює головні політичні, соціальні та економічні права громадян ЄС.

Проект документа був підготовлений Європейською Конвенцією протягом грудня 1999 року— жовтня 2000 року і урочисто проголошений на засіданні Європейської Ради в Ніцці 7 грудня 2000 року, а згодом опублікований у частині «С» Official Journal. Проте потім його правовий статус був невизначеним, і в нього не було повної юридичної сили до набрання чинності Лісабонського договору 1 грудня 2009 року.

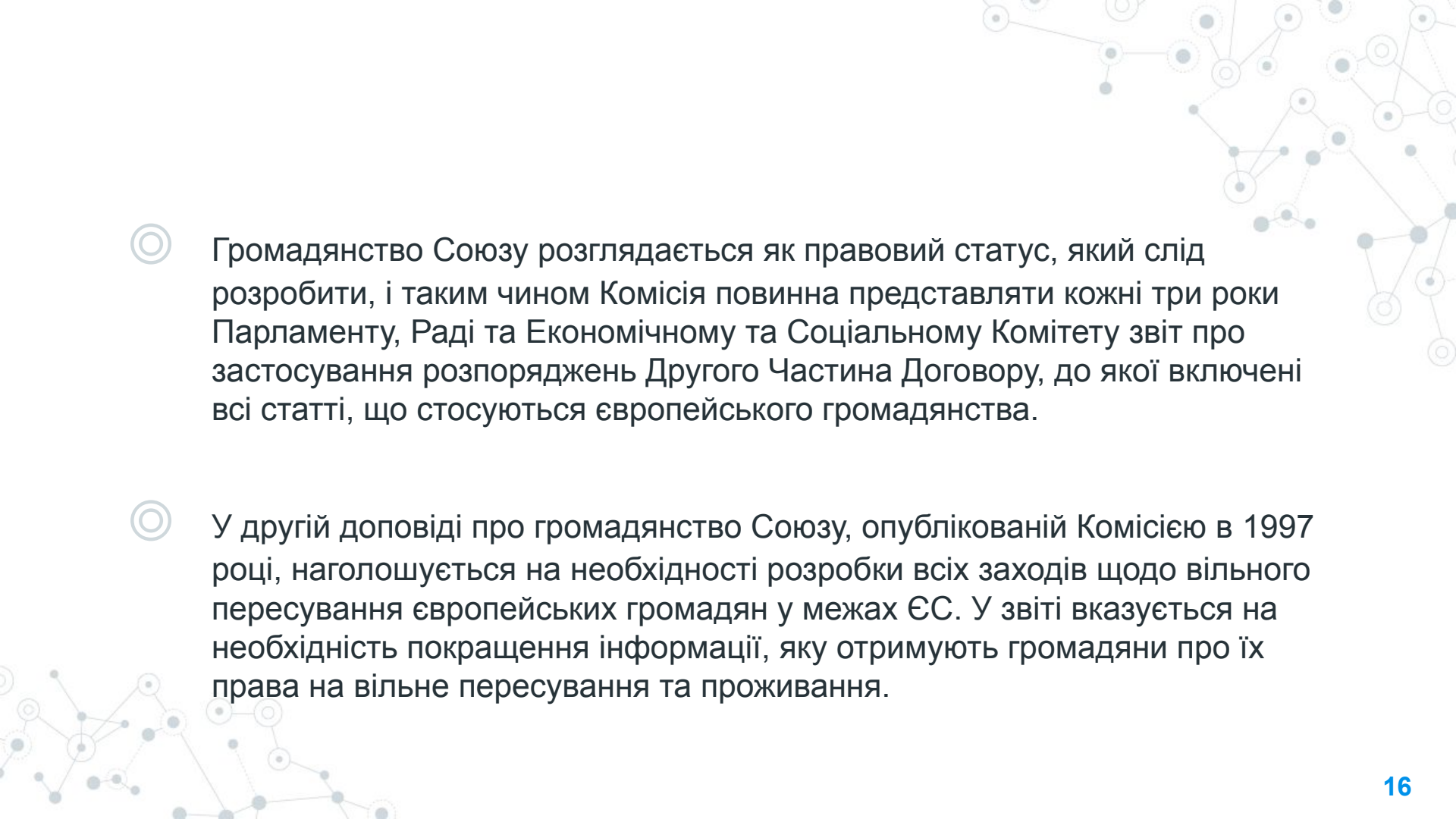

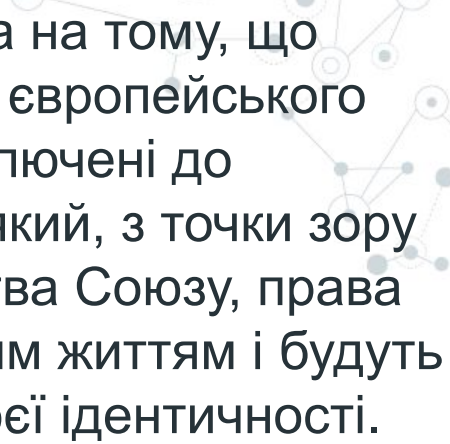
Історична довідка:

- ⦿ Договір про заснування Європейського економічного співтовариства (Римський договір) не містив жодних посилань на основні права чи права людини. Договір про ЄЕС був написаний через кілька років після провалу Договору про Європейське оборонне співтовариство та Договору про Європейське політичне співтовариство.
- ⦿ Лише в 1999 році Європейська рада офіційно розпочала процес розробки кодифікованого каталогу основних прав для ЄС.
- ⦿ У 1999 р. Європейська Рада запропонувала створити "орган, що складається з представників глав держав та урядів та Президента Комісії, а також членів Європейського Парламенту та національних парламентів" для складання Хартії основних прав. Після створення в грудні того ж року "орган" назвав себе Європейською конвенцією.
- ⦿ Конвенція прийняла проект 2 жовтня 2000 р., і він був урочисто проголошений Європейським Парламентом, Радою Міністрів та Європейською Комісією 7 грудня 2000 р. Однак одночасно було прийнято рішення відкласти прийняття рішення про правовий статус. Однак він мав політичну вагу, оскільки його схвалили три могутні установи, і як такий регулярно цитувався в ЄС як джерело основних прав.

The Union and the citizen

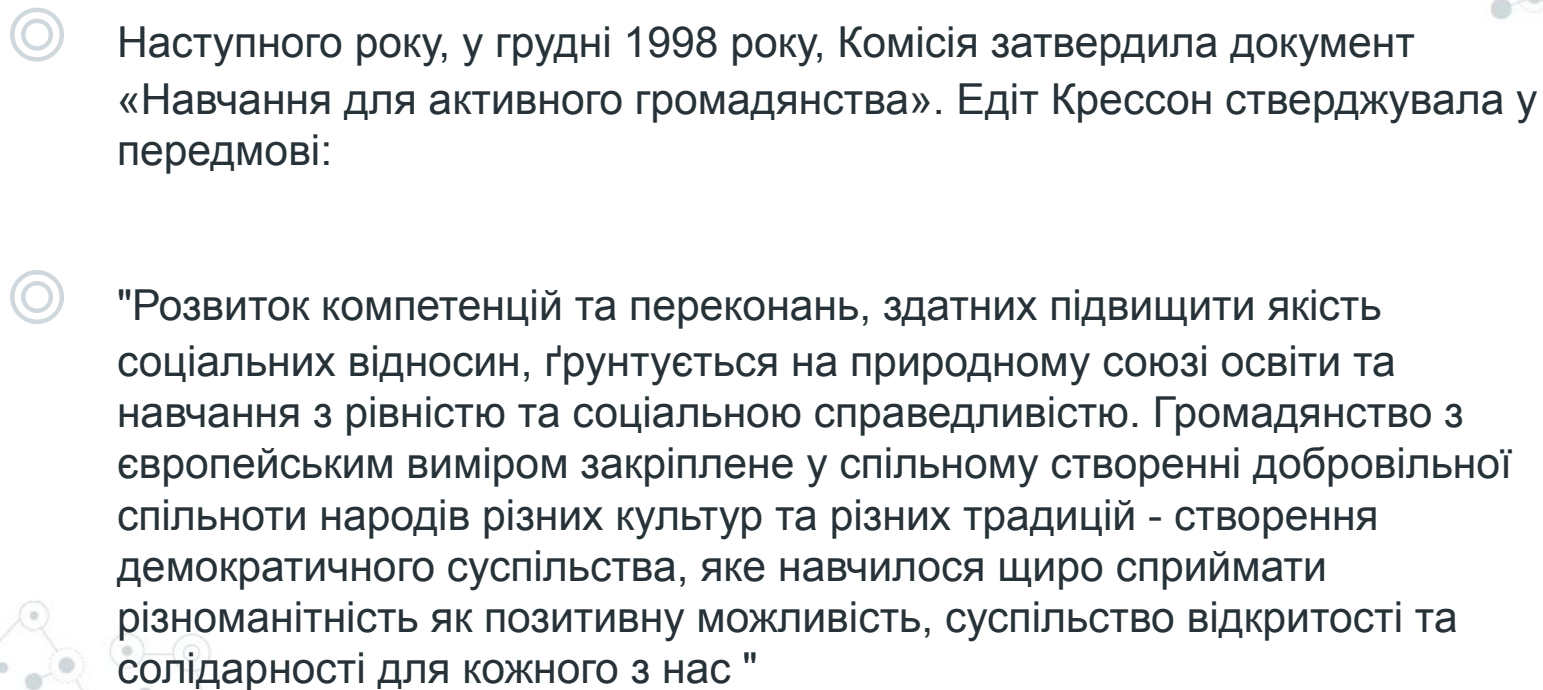
- ◎ Договір про Європейський Союз або Маастрихтський договір встановлюють громадянство Союзу. Найголовнішою метою інституціоналізації цього нового правового статусу було, на думку установ Співтовариства, зміцнення та зміцнення європейської ідентичності та надання можливості європейським громадянам більш інтенсивно брати участь у процесі інтеграції до Співтовариства.

-
- ◎ Громадянство Союзу розглядається як правовий статус, який слід розробити, і таким чином Комісія повинна представляти кожні три роки Парламенту, Раді та Економічному та Соціальному Комітету звіт про застосування розпоряджень Другого Частина Договору, до якої включені всі статті, що стосуються європейського громадянства.
 - ◎ У другій доповіді про громадянство Союзу, опублікованій Комісією в 1997 році, наголошується на необхідності розробки всіх заходів щодо вільного пересування європейських громадян у межах ЄС. У звіті вказується на необхідність покращення інформації, яку отримують громадяни про їх права на вільне пересування та проживання.

Нарешті, слід підкреслити, що Комісія наголосила на тому, що **освіта** буде ключовим елементом для побудови європейського громадянства. Права, введені в Маастрихті та включені до Амстердамського договору, є початком процесу, який, з точки зору європейської точки зору, призведе до громадянства Союзу, права та обов'язки якого будуть пов'язані з повсякденним життям і будуть базою європейці підтримають значну частину своєї ідентичності.

У 1995 р. Комісія створила Групу роздумів про освіту та формування, яку створили 25 незалежних експертів з п'ятнадцяти країн-членів, а тоді очолювала французький член Комісії Едіт Крессон. У грудні 1996 р. Ця група підписала звіт під назвою "Розбудова Європи за допомогою освіти та навчання".

-
- ◎ Наступного року, у грудні 1998 року, Комісія затвердила документ «Навчання для активного громадянства». Едіт Крессон стверджувала у передмові:
 - ◎ "Розвиток компетенцій та переконань, здатних підвищити якість соціальних відносин, ґрунтується на природному союзі освіти та навчання з рівністю та соціальною справедливістю. Громадянство з європейським виміром закріплене у спільному створенні добровільної спільноти народів різних культур та різних традицій - створення демократичного суспільства, яке навчилося щиро сприймати різноманітність як позитивну можливість, суспільство відкритості та солідарності для кожного з нас "

Європейське громадянство не замінювало, а навпаки, доповнювало громадянство кожної держави. Як наслідок, закони кожної держави - досить різні у багатьох випадках - мали регулювати спосіб доступу до громадянства Союзу.

◎ "Цим встановлюється громадянство Союзу. Кожна особа, яка має громадянство держави-члена, повинна бути громадянином Союзу. Громадянство Союзу доповнює, а не замінює національне громадянство".

◎ Амстердамський договір, 1997 рік

Громадянство Союзу встановило деякі права, які додаються до всіх попередніх. В основному, вони можуть бути зведені до таких:

- ⦿ Право брати участь і брати участь у виборах до місцевого самоврядування та Європарламенту в країні проживання.

◎ Стаття 19 (колишня стаття 8b)

1. Кожен громадянин Союзу, який проживає у державі-члені, громадянином якої він не є, має право голосувати та бути кандидатом на муніципальних виборах у державі-члені, в якій він проживає, на тих же умовах, що і громадяни цієї держави. Це право здійснюється за умови докладної домовленості, прийнятої Радою, що діє одностайно за пропозицією Комісії та після консультацій з Європейським Парламентом; ці домовленості можуть передбачати відступ, якщо це виправдано проблемами, характерними для держави-члена.

2. (...) кожен громадянин Союзу, який проживає в державі-члені, громадянином якої він не є, має право голосувати і бути кандидатом на виборах до Європейського парламенту в державі-члені, в якій він проживає, на тих же умовах, що і громадяни цієї держави (...)

◎ Амстердамський договір, 1997 рік

Право на отримання дипломатичного та консульського захисту від органів влади будь-якої держави-члена, де країна, громадянином якої є особа, не представлена в країні, що не є членом Союзу;

- ⊙ Стаття 20 (колишня стаття 8с)
- ⊙ Кожен громадянин Союзу на території третьої країни, в якій не представлена держава-член, громадянином якої він є, має право на захист дипломатичними або консульськими органами будь-якої держави-члена на тих самих умовах, що і громадяни цієї держави. Держави-члени встановлюють між собою необхідні правила та розпочинають міжнародні переговори, необхідні для забезпечення цього захисту.

Амстердамський договір, 1997 рік

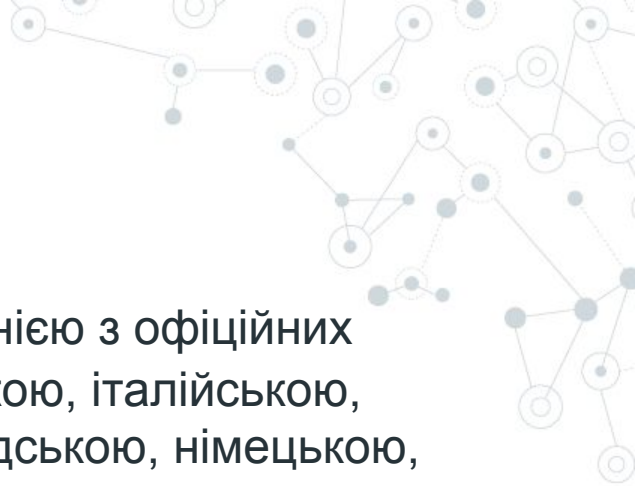
право звернення до Європейського парламенту та звернення до Європейського омбудсмена

Стаття 21 (колишня стаття 8г)

Кожен громадянин Союзу має право подавати петицію до Європейського парламенту (...)

Кожен громадянин Союзу може звернутися до Омбудсмена (...)

Амстердамський договір, 1997 рік

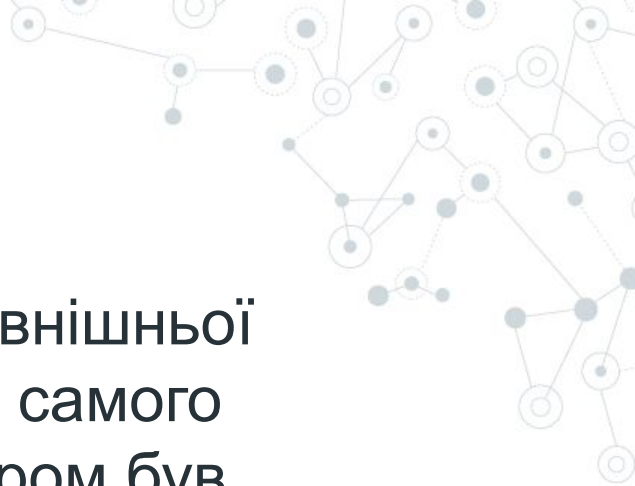

-
- ◎ Право писати до європейських установ однією з офіційних мов (іспанською, португальською, французькою, італійською, англійською, гельською ірландською, голландською, німецькою, датською, шведською, фінською та грецькою) та отримувати відповіді цією ж мовою.
 - ◎ Кожен громадянин Союзу може писати в будь-якій із установ чи органів, зазначених у цій статті або в статті 7, однією з мов, зазначених у статті 314, і мати відповідь цією ж мовою.

Амстердамський договір, 1997 рік

Common foreign policy

- ◎ Драматичний розпад Югославії та повернення війни на європейський континент засвідчили, наскільки сильно потрібен був Союз, здатний діяти та запобігати, а не лише реагувати після подій. Криза колишньої Югославії знову засвідчила слабкість європейських держав, коли вони реагували самотійно в умовах міжнародної кризи.

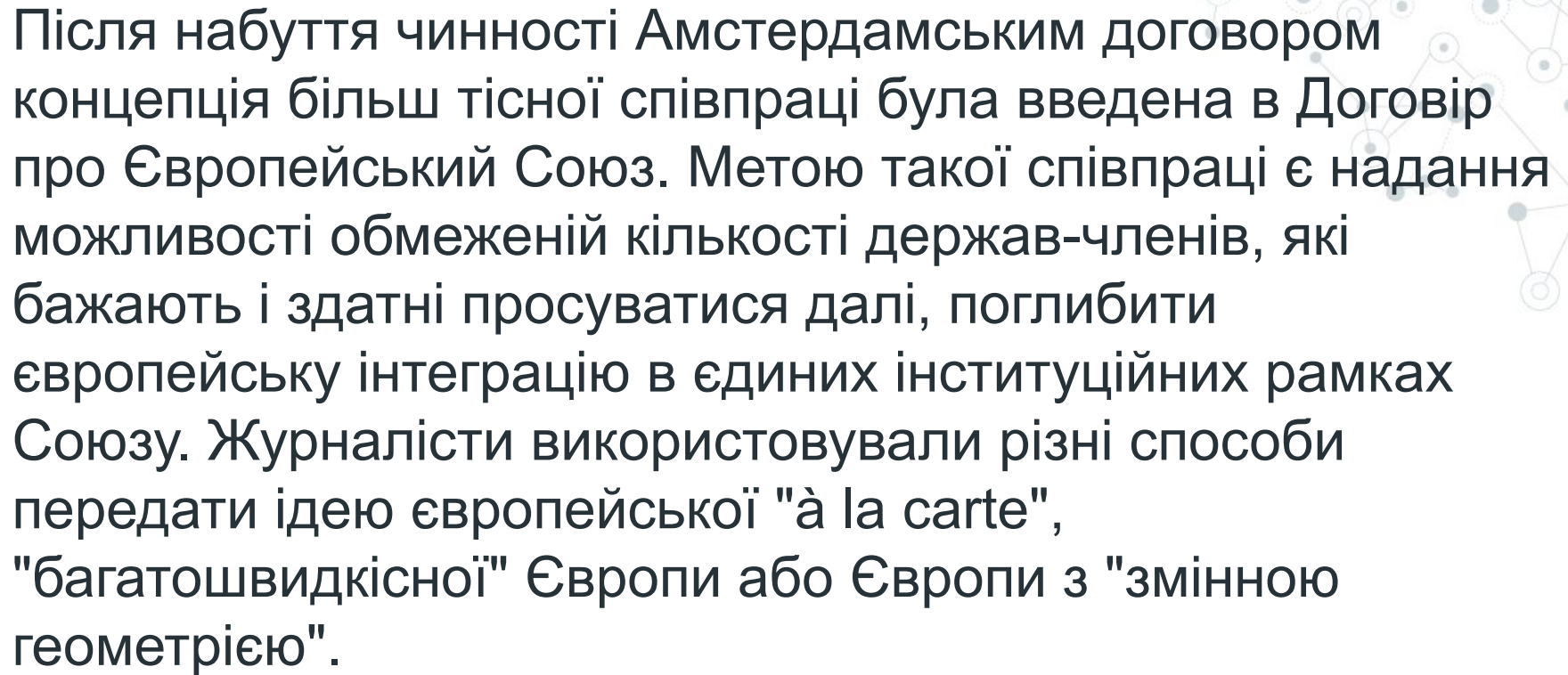
-
-
- ◎ Основною проблемою спільної зовнішньої політики та політики безпеки ЄС з самого початку з Маастрихтським договором був помітний дисбаланс між його амбіційними цілями та мізерними засобами, на які Союз розраховує на їх досягнення.

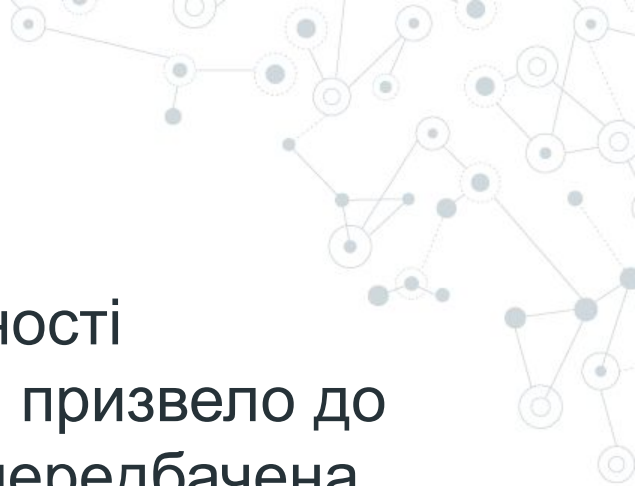

Головною зміною, введеною Амстердамським договором, є створення нової посади (позначеної журналістами як **Mr. CFSP** (The Common Foreign and Security Policy), міністра Спільної зовнішньої політики та політики безпеки. Хав'єр Солана, колишній міністр іспанського кабінету та генеральний секретар НАТО, був призначений у жовтні 1999 року генеральним секретарем Ради Європейського Союзу та Верховним представником з питань спільної зовнішньої політики та політики безпеки. Цього ж року був обраний Генеральним секретарем Західноєвропейського Союзу (ЗЄС). Договір також надає Союзу спільну політику безпеки, яка охоплює всі питання, що стосуються його безпеки, включаючи поступове формування спільної оборонної політики. Головна роль пана Солани - уособлення все ще слабкої та нової загальноєвропейської зовнішньої політики та політики безпеки. СЗПБ повинна розробити поступове формування спільної оборонної політики, що може призвести до спільної оборони.

The reform of the EU institutions

Беручи до уваги майбутнє розширення та перспективу необхідного перегляду інституцій ЄС, Амстердамський договір запровадив деякі реформи у функціях та компетенції основних інституцій. Розширено компетенцію Європейського Парламенту, а також функції Рахункової палати, Економічного та Соціального Комітету та Комітету регіонів. Деякі реформи також були встановлені у функціонуванні Комісії та Ради Європейського Союзу.

Після набуття чинності Амстердамським договором концепція більш тісної співпраці була введена в Договір про Європейський Союз. Метою такої співпраці є надання можливості обмеженій кількості держав-членів, які бажають і здатні просуватися далі, поглибити європейську інтеграцію в єдиних інституційних рамках Союзу. Журналісти використовували різні способи передати ідею європейської "à la carte", "багатошвидкісної" Європи або Європи з "змінною геометрією".

-
-
- ◎ Загальне усвідомлення недостатності узгоджених інституційних реформ призвело до того, що в самому договорі була передбачена міжурядова конференція (МКГР) щодо «капітального ремонту» інституцій Союзу до того, як відбудеться нове розширення.

Амстердамський договір викликав широку критику.
Ось деякі з основних критичних зауважень:

- ◎ Критика: відкладення інституційних реформ (продовження рішень Ради, що вимагає голосування кваліфікованою більшістю)

*Це не вирішило однієї з найбільших проблем Союзу:
адаптація установ до все більш широкого
Співтовариства. Деякі установи створились меншою
кількістю держав-членів і не є ефективними для Європи
П'ятнадцяти, не кажучи вже про майбутній Союз, який
виникне внаслідок майбутнього вступу країн Центральної
та Східної Європи.*

Для більш проєвропейської точки зору Договір не був достатньо сміливим кроком до політичного союзу. Компетенція громади у таких сферах, як спільна зовнішня політика та політика безпеки (СЗВП) або поліцейська та судова співпраця, не були посилені.

Не було зроблено жодного прогресу для вирішення так званого демократичного дефіциту Союзу. Переговори, що передують Договору, продовжували ґрунтуватися на взаємодії між урядами та державами, без участі громадськості, а також прозорі та достатньої інформації.

© Роль Європейського парламенту, єдиної виборної громади, недостатньо посилена.

Текст договору продовжував бути досить складним - він складається з трьох частин, одного додатка та тринадцяти протоколів - і не легко зрозумілий ні громадянам, ні навіть юридичним, економічним та політичним агентам, які повинні діяти відповідно до його положень .

В 1997 році карикатурист Фріц Берендт іронічно дивиться на результати Амстердамського договору, які вважаються невтішними, і сподівається, що введення євро забезпечить необхідний поштовх для європейських лідерів, щоб відродити більше амбітні проекти. (Зліва направо: Тоні Блер, прем'єр-міністр Великобританії; Вім Кок, прем'єр-міністр Нідерландів; Жак Сантер, президент Європейської комісії; Гельмут Коль, канцлер Німеччини; Ліонель Жоспен, прем'єр-міністр Франції; і Жак Ширак, президент Франції.)

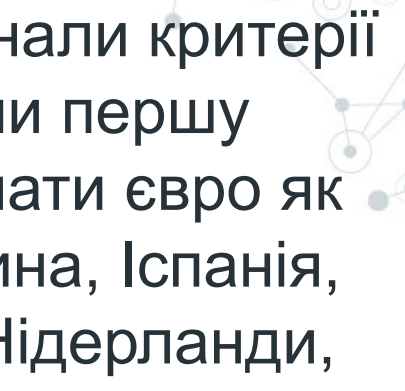
Im Amsterdamer Aufwind

Введення євро

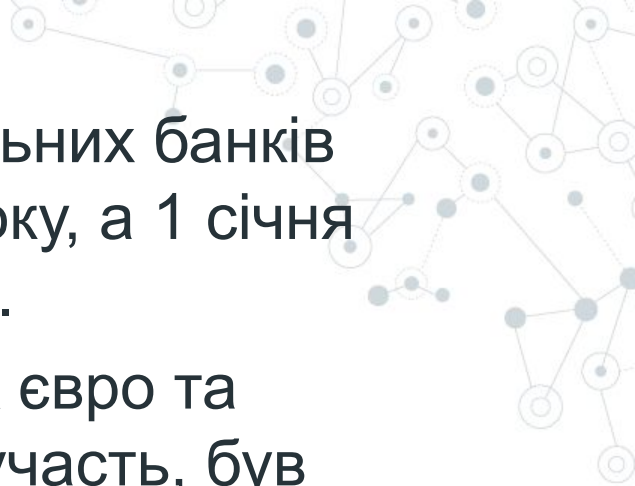
Європейська рада в Мадриді 1995 року погодила назву нової валюти - євро - та виклала сценарій переходу на єдину валюту, який розпочнеться 1 січня 1999 року.

Європейська рада в Амстердамі 1997 року погодила правила та обов'язки Пакту стабільності та зростання (Stability and Growth Pact, ПСР), метою якого було забезпечення фіскальної дисципліни згідно з ЄВС.

Європейській комісії було покладено ключову відповідальність за контроль за дотриманням ПСР.

У травні 1998 р. 11 держав-членів виконали критерії конвергенції і, таким чином, сформували першу хвилю учасників, які продовжили приймати євро як єдину валюту. Це були Бельгія, Німеччина, Іспанія, Франція, Ірландія, Італія, Люксембург, Нідерланди, Австрія, Португалія та Фінляндія. Данія та Великобританія «відмовились» від участі у третьому етапі ЄВС, тоді як Греція та Швеція не виконали всіх критеріїв.

ЄЦБ та Європейська система центральних банків (ЄСЦБ) були створені в червні 1998 року, а 1 січня 1999 року розпочався третій етап ЄВС.

31 грудня 1998 року обмінний курс між євро та валютами країн-учасниць, що беруть участь, був безповоротно встановлений.

1 січня 1999 року було введено євро, і Євросистема, що включає ЄЦБ та національні центральні банки держав-членів євросони, взяла на себе відповідальність за монетарну політику в новій зоні євро. Це був початок перехідного періоду, який повинен був тривати три роки і закінчуватися введенням банкнот та монет євро та вилученням національних банкнот та монет.

1 січня представлено банкноти та монети євро.

1-Euro Designs by Country

Obverse (same for all countries)

Austria

Belgium

Finland

France

Germany

Greece

Ireland

Italy

Luxembourg

The Netherlands

Portugal

Spain

SAME DAY DISPATCH

From DAGV.UK
ebay + Fast Shipping

★★★★★

14 DAYS MONEY BACK GUARANTEE

Монети

Різні монети євро мають спільний для всіх країн аверс (лицьову сторону) – там зображено мапу Європи. А на звороті кожна країна, в якій офіційно використовуються євро, має своє національне зображення. Які монети євро не лежали б у вашому гаманці, ними можна користуватися у будь-якій з дев'ятнадцяти країн, де послугуються цією валютою. Завдяки цьому єврозона є таким собі клубом у клубі. Однак дев'ять держав-членів Європейського Союзу все ще використовують свою національну валюту.

Відлігніть наліпки та вклейте їх у порожні поля на сторінках відповідних країн.

Монако, Сан-Марино та місто Ватикан, так само, як і лени єврозони, можуть випускати євромонети.

Спільний для всіх аверс

Бельгія

Німеччина

Естонія

Ірландія

Греція

Іспанія

Франція

Італія

Кипр

Латвія

Литва

Люксембург

Мальта

Нідерланди

Австрія

Португалія

Словенія

Словаччина

Фінляндія

Болгарський лев/BGN

Чеська корона/CZK

Данська корона/DKK

Хорватська куна/HRK

Угорський форинт/HUF

Польський злотий/PLN

Румунський лей/RON
(1 лей = 100 бані)

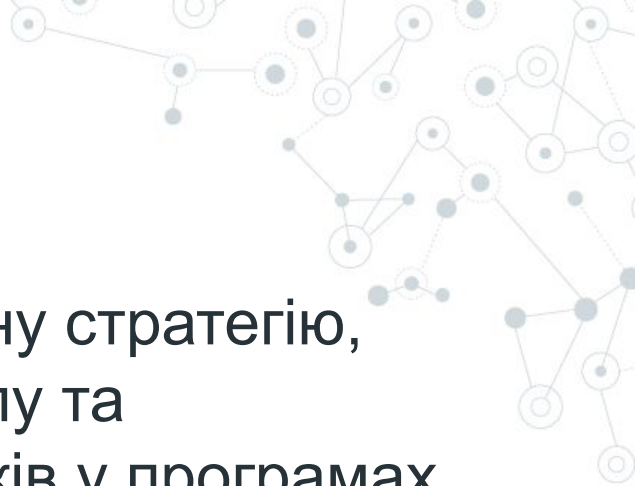
FOR SERICE · I TIDEN
EN KRONA

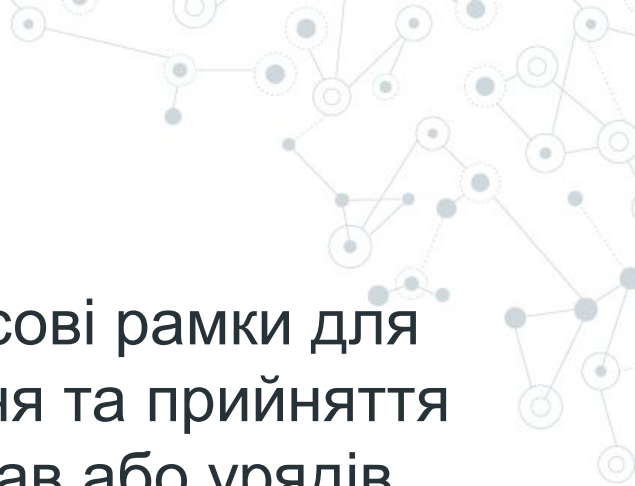

The AGENDA 2000 (липень 1997)

Цей документ розглядав важливі питання, що стояли перед ЄС на поч 21 ст. Він структурований у три складові:

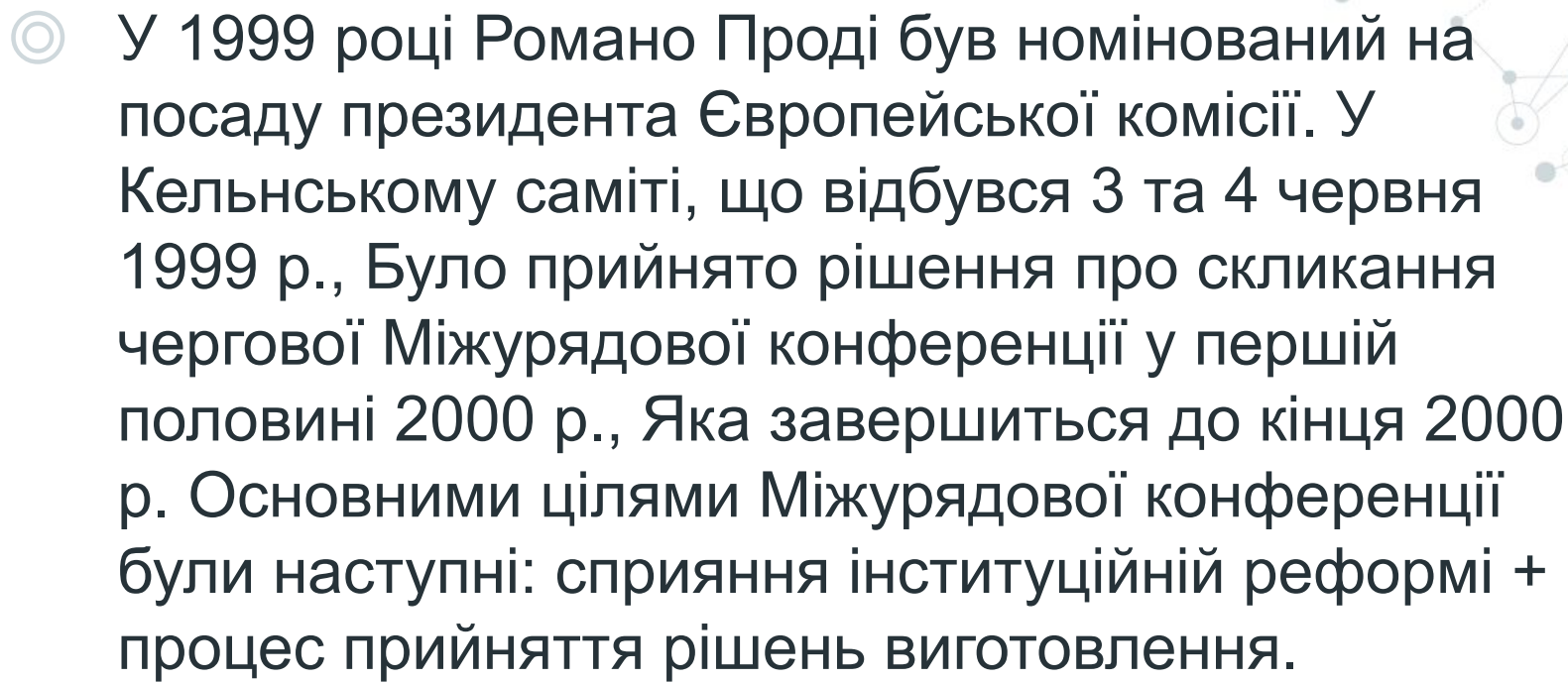
Перший був зосереджений на внутрішній діяльності ЄС, особливо на реформі САП та політиці згуртованості. Він також дав деякі рекомендації щодо вирішення проблеми розширення та запропонував можливу нову фінансову базу на період 2000-2006 років.

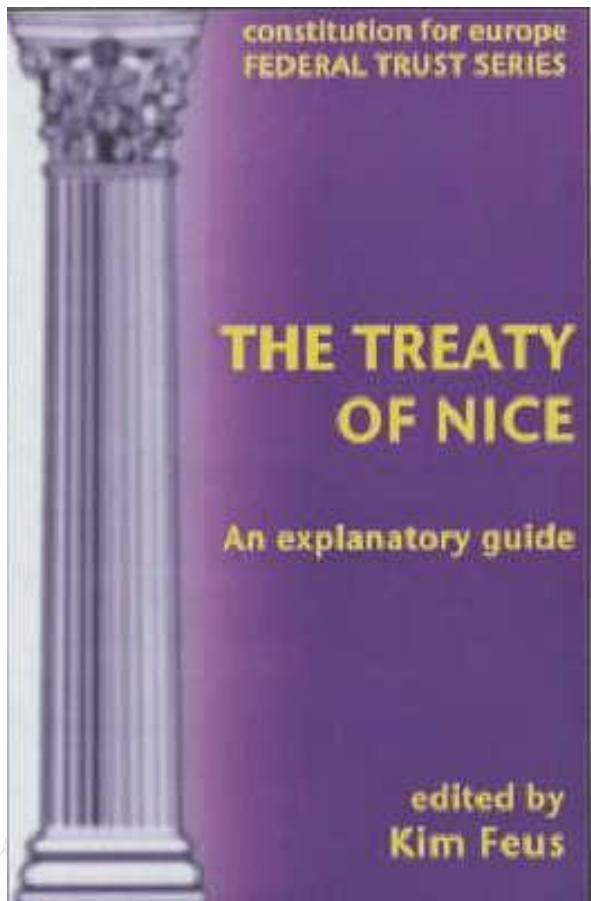
-
- ◎ Другий зміцнив перед-приєднальну стратегію, створивши партнерство для вступу та розширивши участь країн-заявників у програмах Співтовариства, наприклад, освітніх.
 - ◎ Третім було дослідження щодо впливу розширення на політику ЄС.

-
-
- ◎ ЄС повинен був визначити фінансові рамки для фінансування процесу розширення та прийняття нових держав-членів. Глави держав або урядів держав-членів на саміті в Берліні 25 березня 1999 р. прийняли бюджет і пакет реформ, приділяючи основну увагу розширенню на схід.

Криза Європейської комісії

Протягом 1998 року Європейський Парламент розкрив фінансові порушення у відділах та довідниках Європейської Комісії. Через порушення Європарламент не прийняв рахунки бюджету в 1996 році. Створення слідчого комітету (5 членів). Результатом розслідування було виявлення непотизму та порушень. Після рішення Європейського парламенту Європейська комісія на чолі з Жаком Сантером повністю подала у відставку.

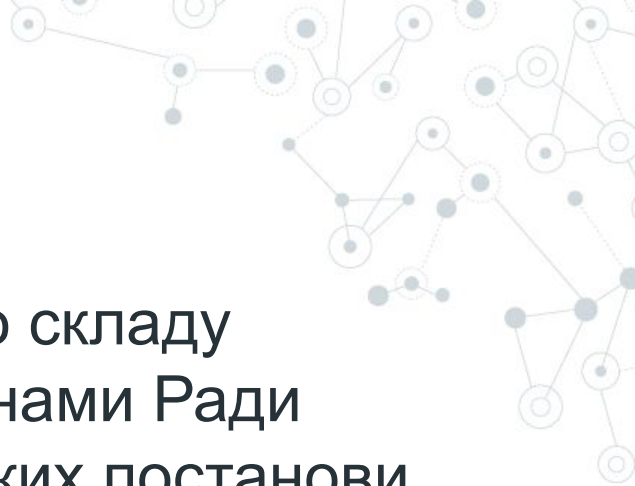

-
- ◎ У 1999 році Романо Проді був номінований на посаду президента Європейської комісії. У Кельнському саміті, що відбувся 3 та 4 червня 1999 р., Було прийнято рішення про скликання чергової Міжурядової конференції у першій половині 2000 р., Яка завершиться до кінця 2000 р. Основними цілями Міжурядової конференції були наступні: сприяння інституційній реформі + процес прийняття рішень виготовлення.

Продовженням започаткованої Амстердамським договором інституційної реформи стало підписання 26 лютого 2001 року **Ніццького договору** (набув чинності 1 лютого 2003 року, повна назва: *Ніццький договір про зміну Договору про Європейський Союз, договорів, що засновували Європейські Співтовариства, і низки пов'язаних з ними актів*).

Договір впровадив зміни, покликані приготувати **інституційну систему та систему ухвалення рішень ЄЄ** до функціонування в складі двадцяти семи держав — членів.

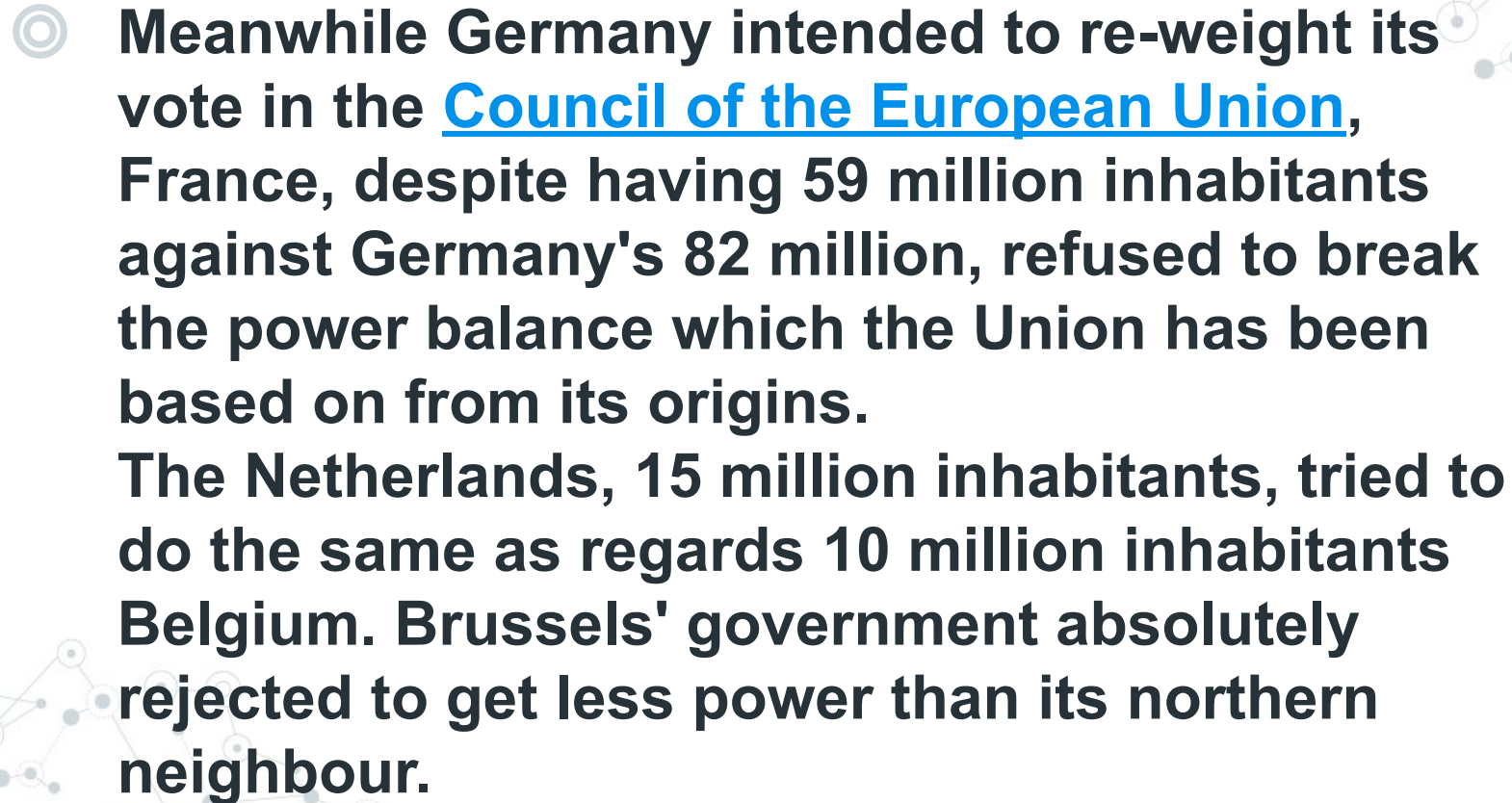
-
-
- ◎ Реформи стосувалися чисельного складу Комісії, розподілу голосів між членами Ради Євросоюзу, визначення сфер, в яких постанови приймаються більшістю голосів, тощо.
 - ◎ Ніццький договір визначав 29 сфер, в яких постанови приймалися кваліфікованою більшістю голосів.

Ніццький договір

- ◎ Міжурядова конференція зіткнулася з основною проблемою встановлення основ розширеного Союзу на Схід. Окрім дванадцяти країн (Кіпр, Чехія, Естонія, Угорщина, Польща, Есловація, у першій хвилі та Болгарія, Латвія, Мальта, Румунія та Словаччина, у другій фазі), які вже розпочали переговори, слід додати Туреччину . Заявка цієї євразійської та мусульманської країни була офіційно прийнята на засіданні Європейської Ради в Гельсінкі, що відбулася в грудні 1999 року, хоча переговори були відкладені доти, поки уряд Анкари не дотримається критеріїв вступу щодо дотримання прав людини та захисту меншин (проблема курдів).

Європейська рада в Ніцці, порядок денний:

- ⊙ Щоб не допустити блокування майбутнього Союзу 27 або 28 членів, треба було терміново і різко зменшити кількість рішень, прийнятих одностайним рішенням. Комісія запропонувала, щоб система кваліфікованої більшості стала загальним правилом.
- ⊙ В результаті розширення, зменшити кількість членів Комісії, Знову зважити голоси кожної країни. Розширення та необхідність врахування демографічної ваги різних країн (особливо Німеччини).

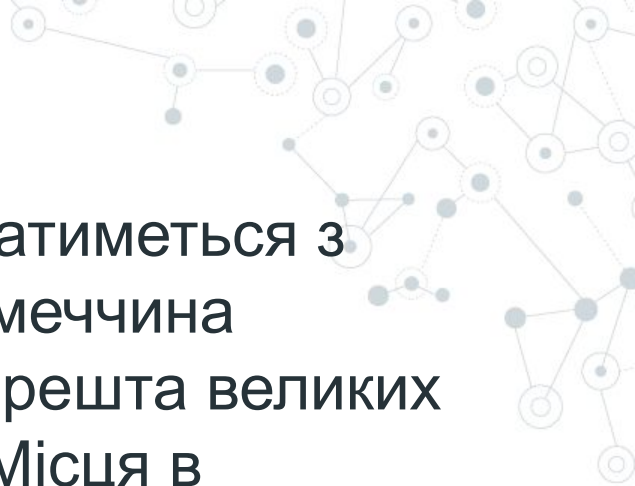
-
- ◎ **Meanwhile Germany intended to re-weight its vote in the Council of the European Union, France, despite having 59 million inhabitants against Germany's 82 million, refused to break the power balance which the Union has been based on from its origins. The Netherlands, 15 million inhabitants, tried to do the same as regards 10 million inhabitants Belgium. Brussels' government absolutely rejected to get less power than its northern neighbour.**

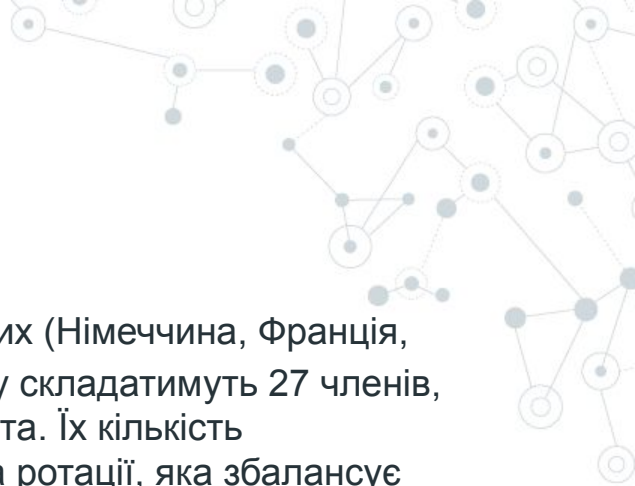
- ◎ Запекла дискусія між великими та малими країнами щодо повторного зважування голосів у Раді, представленої в іберійському контексті боротьбою між Португалією та Іспанією, посилила велику напруженість. Нарешті, було досягнуто нового переважування голосів для поточної та майбутніх держав-членів. Цей новий розподіл повноважень набуде чинності 1 січня 2005 року у випадку нинішніх членів. Нова система надає 29 голосів чотирьом великим країнам (Німеччині, Франції, Великобританії та Італії). Незважаючи на демографічний дисбаланс, паритет між Францією та Німеччиною зберігається. Іспанія отримала 27 голосів, стільки ж, скільки Польща при вступі до Союзу. Решта країн отримували менше голосів, а ж до Мальти, вага якої складатиме три голоси в Раді.

Вето рішення:

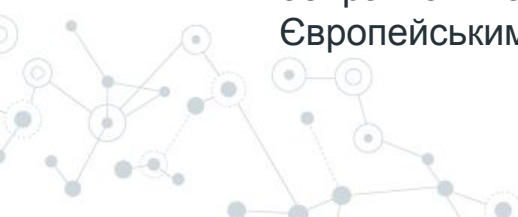
Була створена складна система більшості та меншин. Він передбачає три різні способи блокування будь-якого рішення Ради:

- ⊙ Коли Союз налічує 27 членів, загальна кількість голосів Ради становитиме 345. Поріг кваліфікованої більшості встановлюється на рівні 255, а меншість із 88 голосів накладає вето на будь-яку резолюцію. Це означає, що три великі та одна маленька країни завжди зможуть перешкодити будь-якому рішенням.
- ⊙ Проста більшість опозицій держав-членів завжди буде перешкоджати ухваленню рішення кваліфікованою більшістю.
- ⊙ Нарешті, було прийнято положення про демографічну перевірку, щоб надати більше повноважень більш населеній Німеччині. Щоб отримати кваліфіковану більшість, необхідно, щоб пропозицію схвалили щонайменше 62% населення Союзу. Це означає, що Німеччина потребує підтримки двох великих держав, щоб накласти вето на будь-яке рішення. Решта великих країн потребують участі всіх чотирьох великих країн, щоб скористатися правом вето.

-
- ◎ **Європейський парламент** складатиметься з 732 місць замість поточних 626. Німеччина обиратиме 99 народних депутатів, решта великих країн - 72, Іспанія та Польща - 50. Місця в парламенті використовувались, щоб компенсувати розбіжності у повторному зважуванні голосів у Раді.

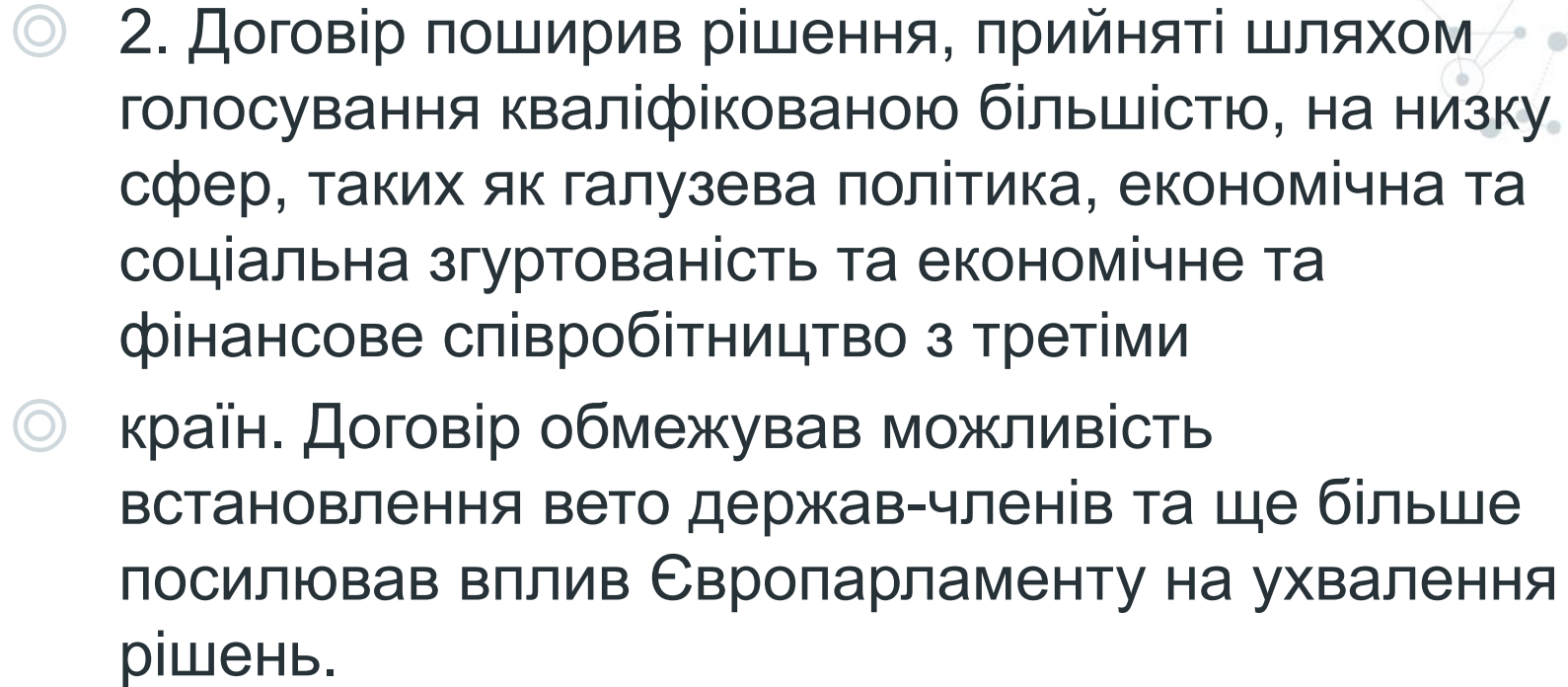
У 2005 році в країнах, які наразі мають двох уповноважених (Німеччина, Франція, Великобританія, Італія та Європа), буде один. Коли Спільку складатимуть 27 членів, остаточна кількість членів комісії буде одностайно прийнята. Їх кількість поступатиметься 27 і буде створена справедлива система ротації, яка збалансує склад Комісії, беручи до уваги різну демографічну вагу країн та різноманітні географічні райони нашого континенту. Щодо цього питання, одного з головних полів битв між великими та малими країнами, остаточного рішення не було досягнуто, хоча особливості майбутньої угоди були окреслені.

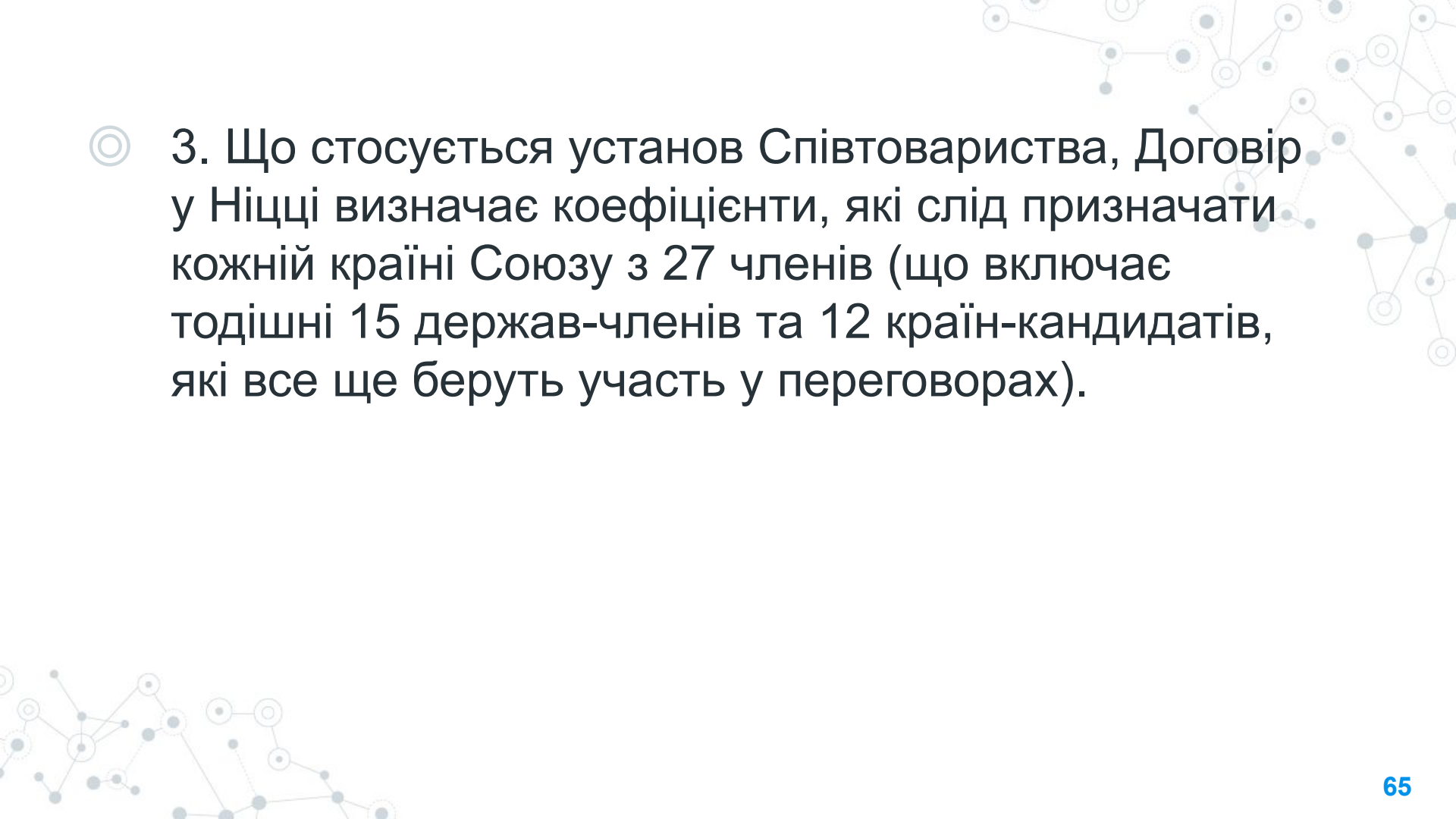

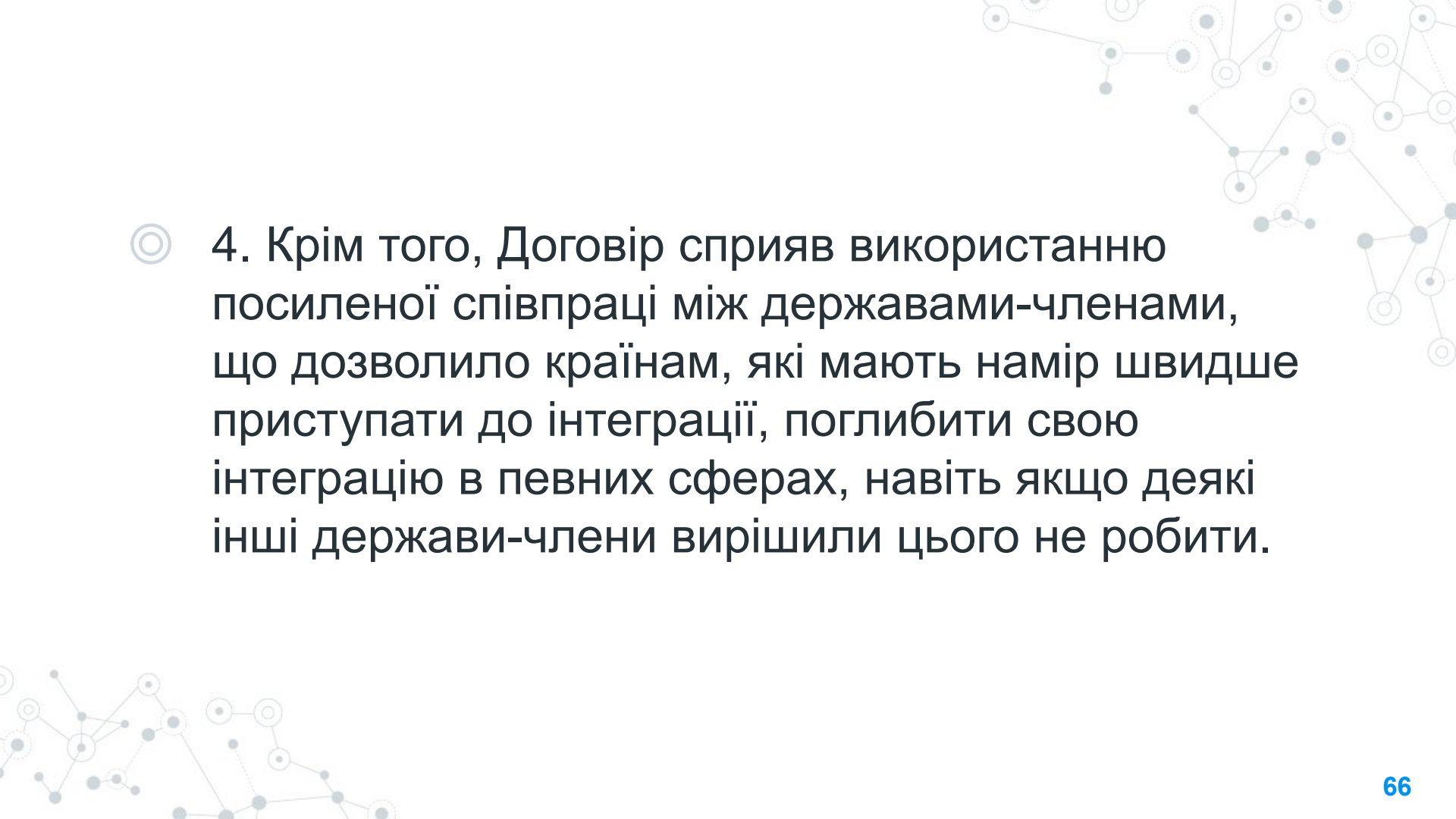
Повноваження Президента Європейської Комісії були посилені. Відтепер він буде обиратися кваліфікованою більшістю, а його призначення буде затверджено Європейським парламентом.

Положеннями Ніццького договору було наступне:

- 1. Договір у Ніцці розширив роль більшості голосів у процесі прийняття рішень ЄС проти рішень, що ґрунтуються на одностайності, та змінив участь держав-членів у прийнятті рішень, щоб вага населення краще відображалася в органах, що приймають рішення ЄС.

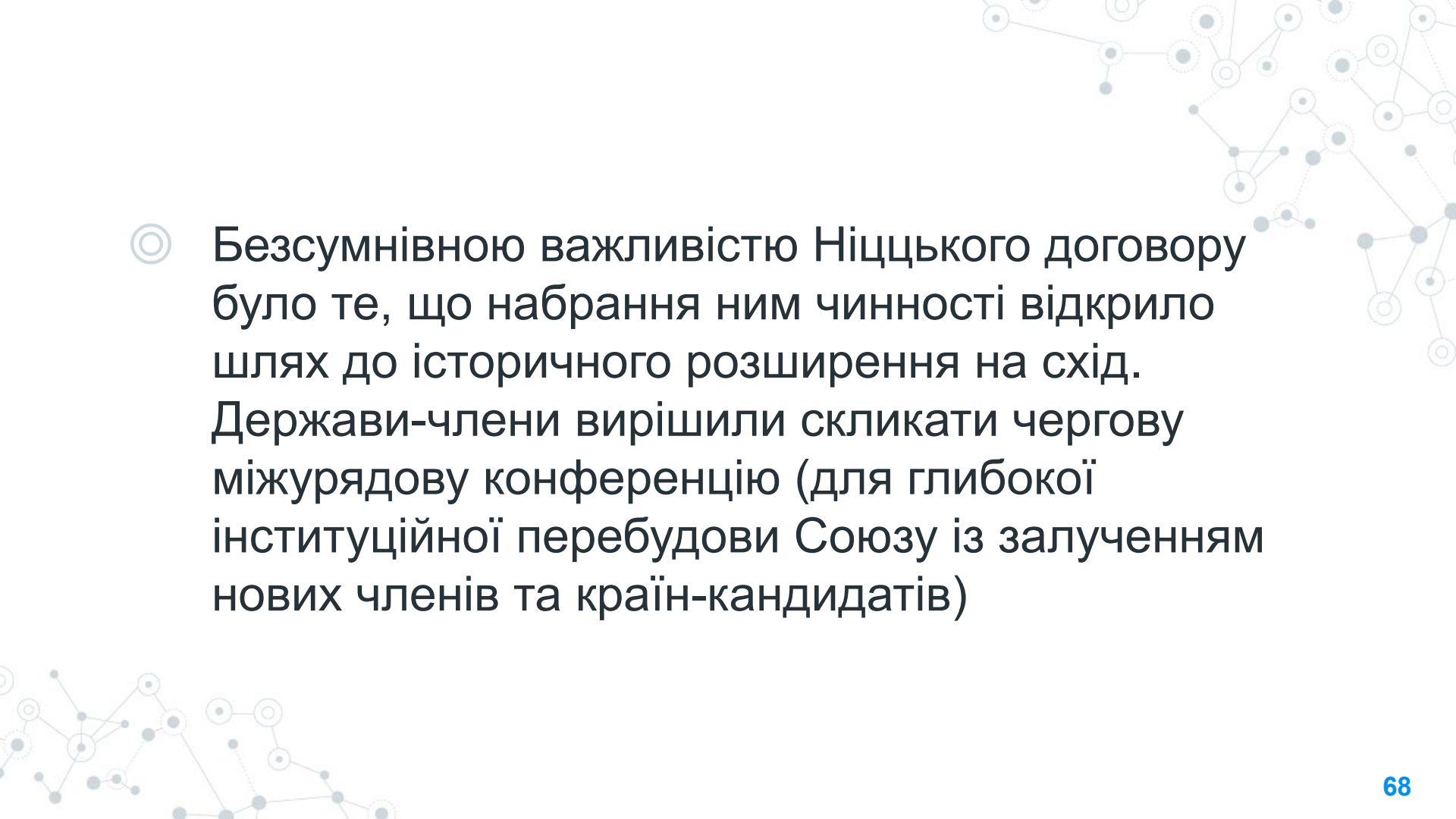
-
- ◎ 2. Договір поширив рішення, прийняті шляхом голосування кваліфікованою більшістю, на низку сфер, таких як галузева політика, економічна та соціальна згуртованість та економічне та фінансове співробітництво з третіми
 - ◎ країн. Договір обмежував можливість встановлення вето держав-членів та ще більше посилював вплив Європарламенту на ухвалення рішень.

-
- 3. Що стосується установ Співтовариства, Договір у Ніцці визначає коефіцієнти, які слід призначати кожній країні Союзу з 27 членів (що включає тодішні 15 держав-членів та 12 країн-кандидатів, які все ще беруть участь у переговорах).

-
- 4. Крім того, Договір сприяв використанню посиленої співпраці між державами-членами, що дозволило країнам, які мають намір швидше приступати до інтеграції, поглибити свою інтеграцію в певних сферах, навіть якщо деякі інші держави-члени вирішили цього не робити.

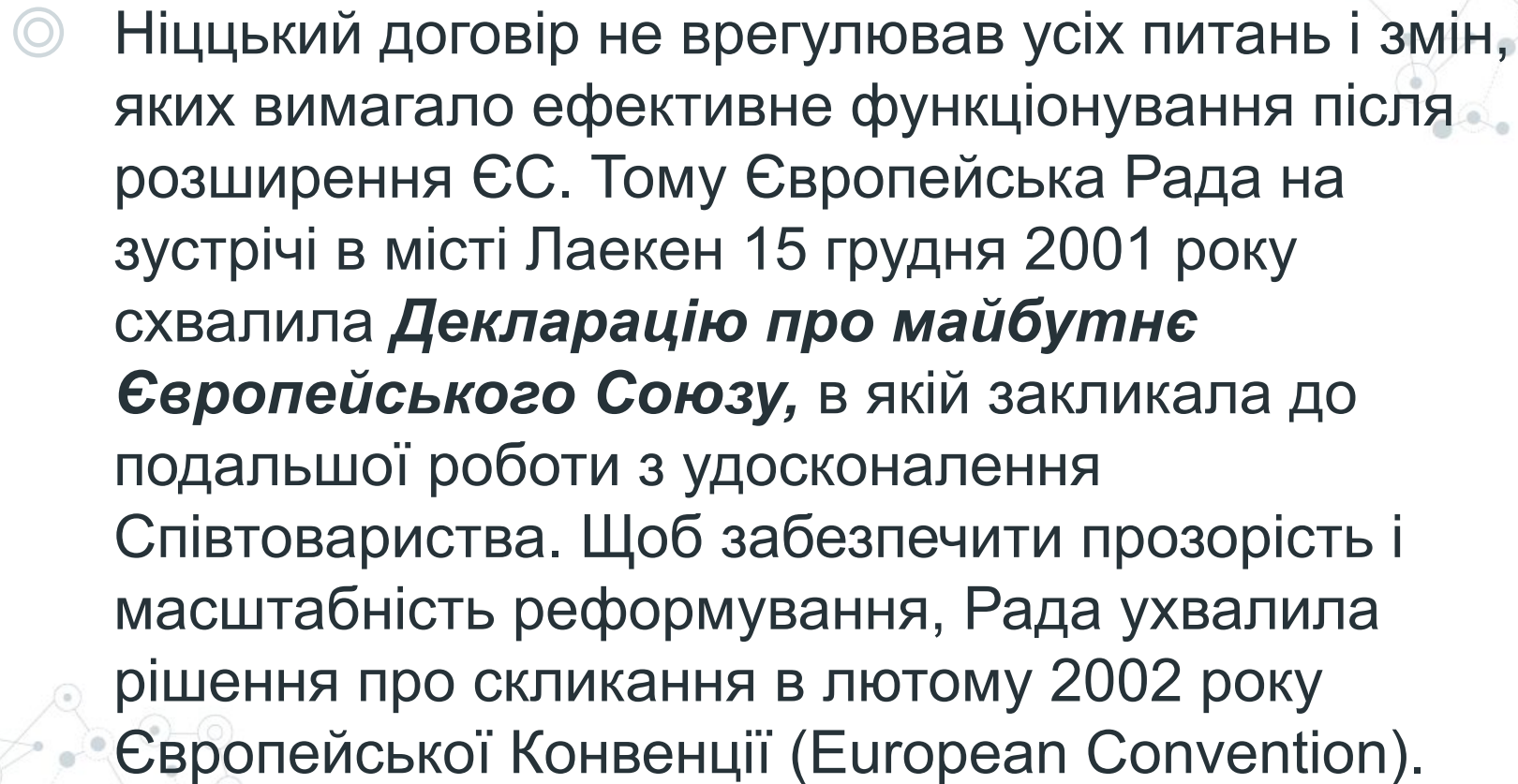
Критика:

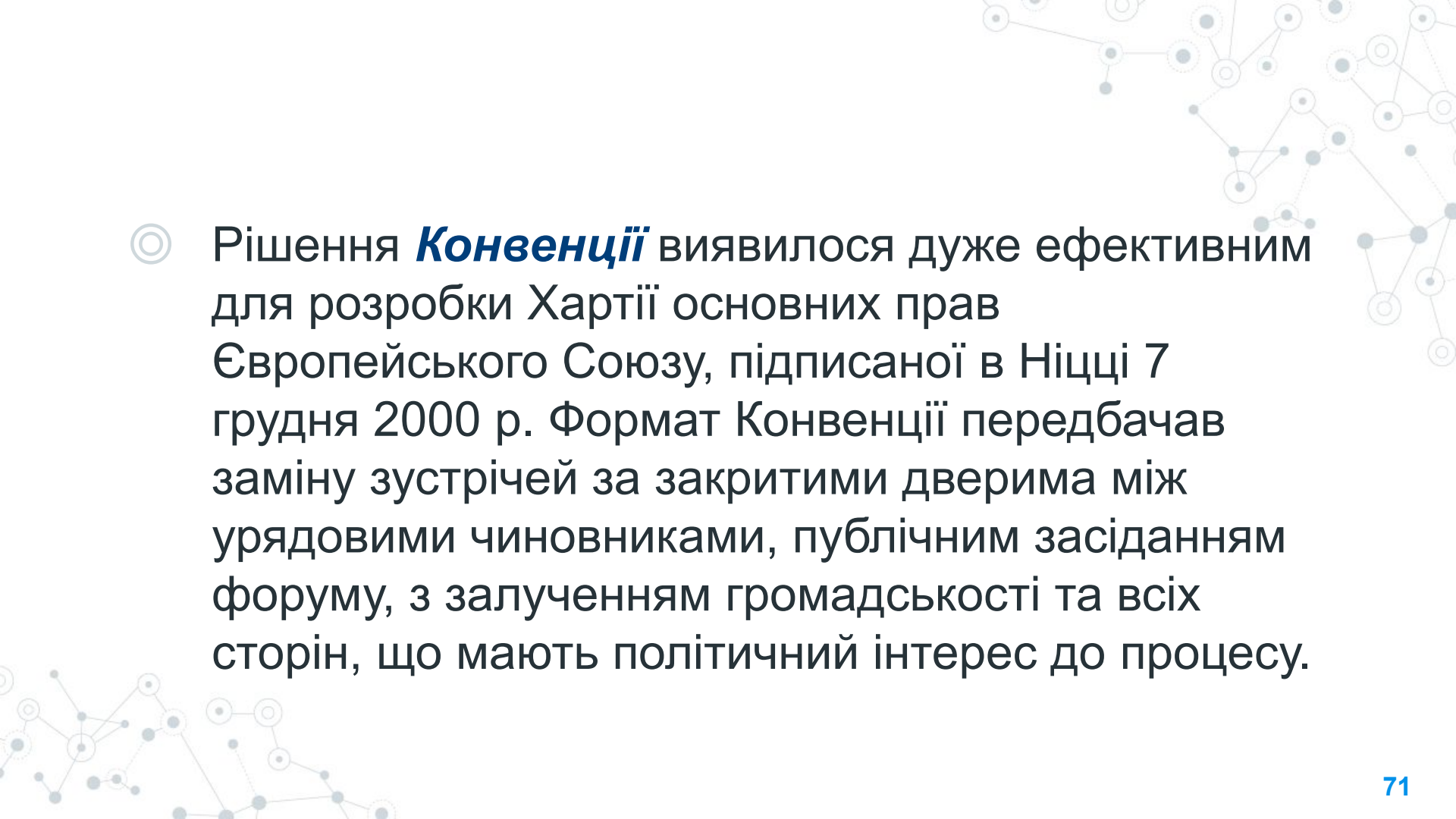
- ⦿ недостатнє розширення сфери прийняття рішень кваліфікованою більшістю та компетенції Європарламенту (рішення щодо одностайності зберігались у відносно великій кількості справ) та збереження системи прийняття рішень, яка все ще не мала прозорості для пересічний громадянин.

-
- ◎ Безсумнівною важливістю Ніццького договору було те, що набрання ним чинності відкрило шлях до історичного розширення на схід. Держави-члени вирішили скликати чергову міжурядову конференцію (для глибокої інституційної перебудови Союзу із залученням нових членів та країн-кандидатів)

◎ lack of European spirit in Nice

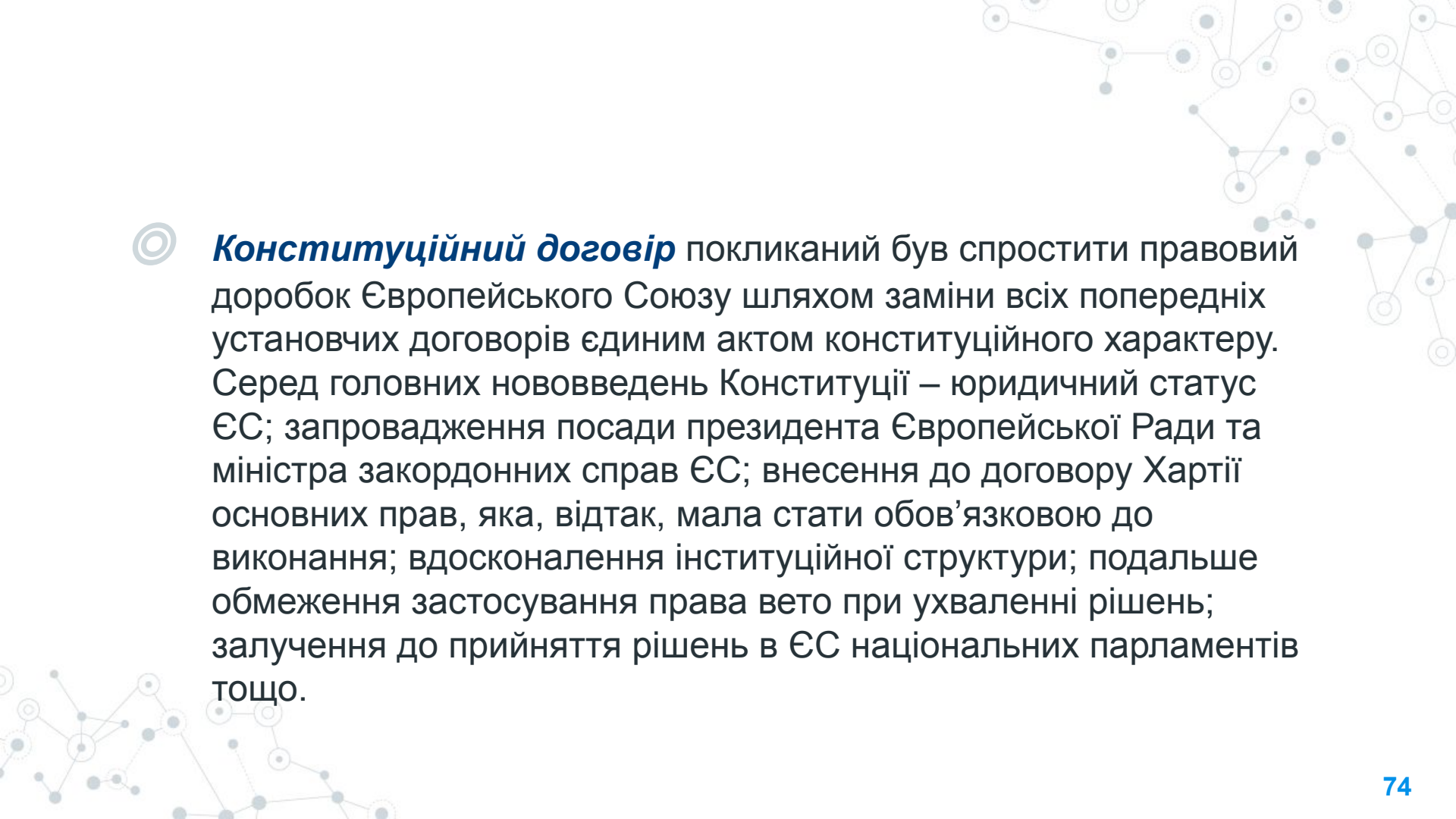
-
- © Ніццький договір не врегулював усіх питань і змін, яких вимагало ефективне функціонування після розширення ЄС. Тому Європейська Рада на зустрічі в місті Лаекен 15 грудня 2001 року схвалила **Декларацію про майбутнє Європейського Союзу**, в якій закликала до подальшої роботи з удосконалення Співтовариства. Щоб забезпечити прозорість і масштабність реформування, Рада ухвалила рішення про скликання в лютому 2002 року Європейської Конвенції (European Convention).

-
- ◎ Рішення **Конвенції** виявилось дуже ефективним для розробки Хартії основних прав Європейського Союзу, підписаної в Ніцці 7 грудня 2000 р. Формат Конвенції передбачав заміну зустрічей за закритими дверима між урядовими чиновниками, публічним засіданням форуму, з залученням громадськості та всіх сторін, що мають політичний інтерес до процесу.

- ◎ В ньому взяло участь **150** представників усіх зацікавлених сторін: представники урядів п'ятнадцяти держав — членів та тринадцяти держав — кандидатів, представники їхніх національних парламентів, представники Європейського Парламенту, Європейської Комісії, Комітету регіонів та Економічно-суспільного комітету, а також європейські суспільні партнери (наприклад, позаурядові організації), омбудсмени. Завданням Конвенту був аналіз найважливіших питань, пов'язаних із розвитком ЄЄ та приготування проекту **Конституції для Європи.**

Проект європейської конституції:

- ◎ Після року роботи на пленарних сесіях і засіданнях робочих груп Конвент представив проект правового акта, який було покладено в основу діяльності міжурядової конференції.
- ◎ Робота над Конституцією завершилася підписанням 29 жовтня 2004 року в Римі **Договору, який засновує Європейську конституцію**. Процес ратифікації договору в державах — членах був порушений, оскільки 29 травня 2005 року Франція, а 1 червня 2005 року Нідерланди не підтримали на референдумі цей документ. Враховуючи це, на засіданні 16 та 17 червня 2005 року Європейська Рада визнала ратифікацію цього документа у термін, передбачений попередніми постановами, тобто до 1 листопада 2006 року, неможливою. До кінця 2006 року Договір ратифікувало 18 держав — членів, а саме: Австрія, Бельгія, Кіпр, Естонія, Фінляндія, Греція, Іспанія, Литва, Люксембург, Латвія, Мальта, Німеччина, Словаччина, Словенія, Угорщина, Італія, Болгарія та Румунія. Однак через те, що Конституцію схвалили не всі держави, чинності вона не набула.

◎ **Конституційний договір** покликаний був спростити правовий доробок Європейського Союзу шляхом заміни всіх попередніх установчих договорів єдиним актом конституційного характеру. Серед головних нововведень Конституції – юридичний статус ЄС; запровадження посади президента Європейської Ради та міністра закордонних справ ЄС; внесення до договору Хартії основних прав, яка, відтак, мала стати обов’язковою до виконання; вдосконалення інституційної структури; подальше обмеження застосування права вето при ухваленні рішень; залучення до прийняття рішень в ЄС національних парламентів тощо.

Провал ратифікації Конституції

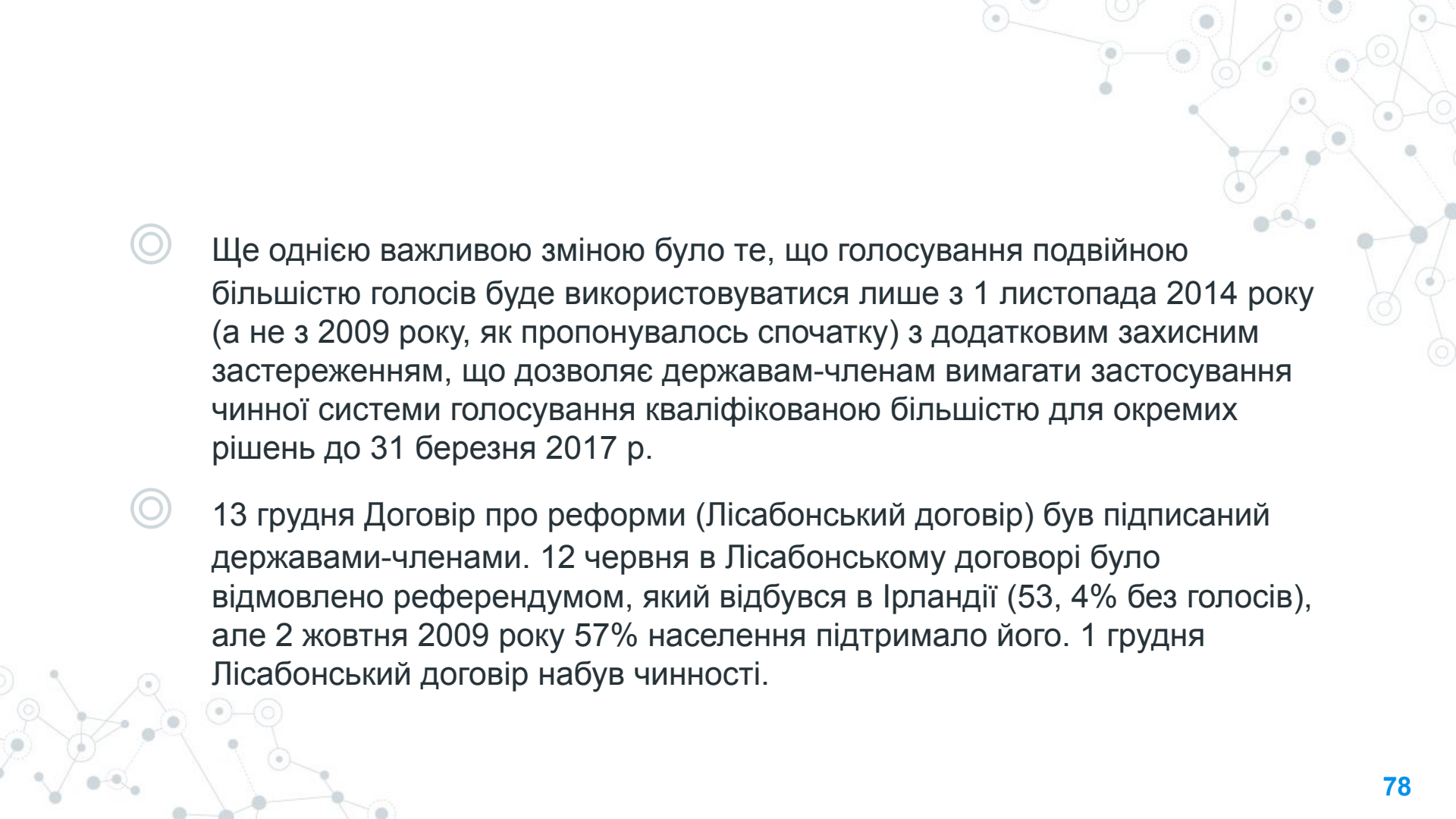
- Однак після того, як референдуми про ратифікацію у Франції (29 травня 2005 р.) та Нідерландах (1 червня 2005 р.) дали негативний результат, стало зрозуміло, що документ у такому вигляді прийняти не вдасться.
- Провал ратифікації конституційного договору започаткував період **“конституційної кризи” в ЄС**, яка тривала протягом другої половини 2005–2006 рр. Адже договір міг вступити в силу тільки після його ратифікації всіма країнами-членами ЄС, а шанси на це були мінімальними. З держав, які не почали процес ратифікації або заморозили його на невизначений термін, найбільш активними противниками Конституційної угоди були Великобританія, Польща і Чехія. Їх політичні еліти не приховували, що на будь-які кроки, які можна було б розцінити як відмову від суверенітету на користь об'єднаної Європи, ці країни не підуть. В такій ситуації було зрозуміло, що продовжувати процес ратифікації по старому тексту договору не мало сенсу, а шанси на успіх міг мати лише змінений документ.

Компроміс

- ◎ розробники договору відмовилися від самого терміна “Конституція”, посади міністра закордонних справ ЄС, символів Союзу (прапора та гімну), нових назв нормативно-правових актів ЄС, таких як “закони” і “рамкові закони”, що мали місце в Конституції, повернувшись до старих “регламентів” та “директив”, не включили до тексту договору Хартію основних прав, надавши їй, однак, обов’язкового характеру, за винятком Великобританії, Польщі і згодом Чехії, які отримали право не виконувати низку положень документу. Основна ж відмінність між двома договорами лежить у площині їх нормативного значення і місця у системі засновницьких договорів ЄС. *Договір про Конституцію покликаний був замінити попередні основоположні угоди, а Лісабонський – лише доповнює та уточнює вже існуючі правові акти – Римський договір 1957 р. і Маастрихтський 1992 р.*

Шлях до Лісабонського договору

- ⊙ На відміну від Конституційного договору, Договір про реформи прямо не визначає верховенство права Співтовариства.
- ⊙ Договір про реформи також не містить посилань на символи Союзу - прапор, гімн та девіз.
- ⊙ Договір про реформу не включає Хартію основоположних прав до договорів, але містить посилання на права, закріплені в Хартії.
- ⊙ Міністр закордонних справ Союзу, запропонований Конституційним договором, буде замінено на найменування „Високий представник Союзу із закордонних справ та політики безпеки”.

-
- ⊙ Ще однією важливою зміною було те, що голосування подвійною більшістю голосів буде використовуватися лише з 1 листопада 2014 року (а не з 2009 року, як пропонувалось спочатку) з додатковим захисним застереженням, що дозволяє державам-членам вимагати застосування чинної системи голосування кваліфікованою більшістю для окремих рішень до 31 березня 2017 р.
 - ⊙ 13 грудня Договір про реформи (Лісабонський договір) був підписаний державами-членами. 12 червня в Лісабонському договорі було відмовлено референдумом, який відбувся в Ірландії (53, 4% без голосів), але 2 жовтня 2009 року 57% населення підтримало його. 1 грудня Лісабонський договір набув чинності.

Негативні тенденції в розвитку інтеграції вдалося подолати в січні 2007 року, коли Німеччина під час свого президентства в ЄС запропонувала укласти новий договір, врахувавши в ньому основні засади конституційного договору. Текст договору, що дістав назву **Лісабонського**, був оприлюднений на саміті ЄС в Лісабоні 18-19 жовтня 2007 року і підписаний 13 грудня в лісабонському монастирі ієрономітів. Згідно зі ст. 6 Договору, він повинен набув чинності 1 січня 2009 року, за умови складення всіх ратифікаційних документів або першого дня наступного місяця після складення ратифікаційних документів державою — учасником договору, яка останньою виконала цю формальність.

Де це відбулось:

- ① <https://www.discoverportugal.info/lisbon/attractions/jeronimos-monastery/>
- ① <https://www.youtube.com/watch?v=I-7GEhidhyY>

- ① <https://www.youtube.com/watch?v=YyNwNL5Qh6g>

© Президент Європейської Комісії Жозе Мануель Баррозу урочисто заявив:

© ***«Лісабон завжди був місцем зустрічі Європи зі світом. Сьогодні він став місцем зустрічі Європи із самою собою»***

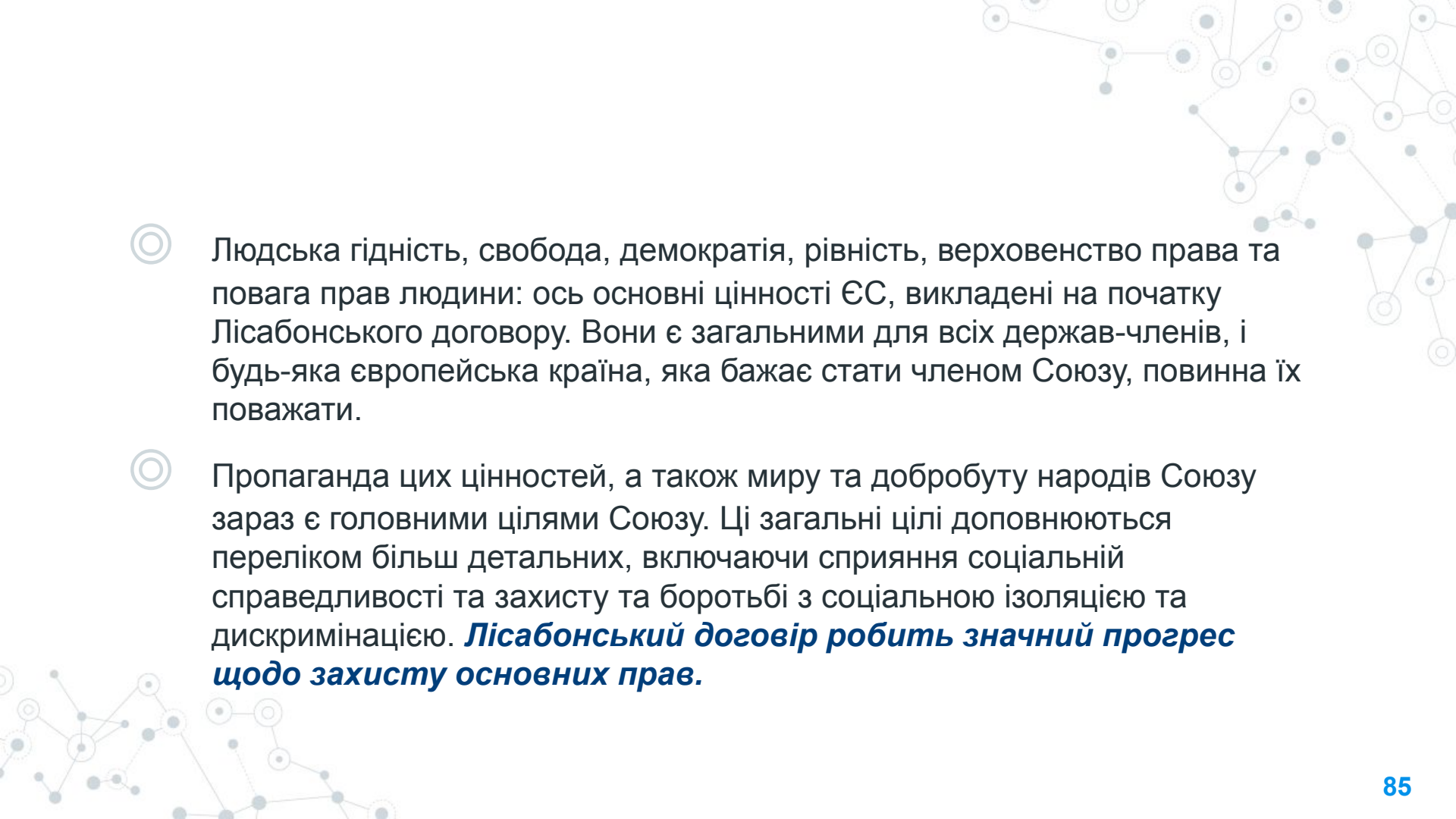

The Reform Treaty (Treaty of Lisbon)

- ◎ У березні 2007 р. під час урочистостей з нагоди 50-річчя укладення Римської угоди про створення Європейського Економічного Співтовариства лідери 27 держав-членів ЄС підписали спільну декларацію, у якій висловили намір відновити процес інституційних реформ у ЄС завдяки перегляду Конституційної угоди

Зміст Лісабонського договору

- ⊙ Важливо підкреслити, що Лісабонський договір не замінює Договір про Європейський Союз та Договір про заснування Європейського Співтовариства; він лише вносить зміни до них та перейменовує останній у Договір про функціонування Європейського Союзу. Лісабонський договір у новій редакції Договору в класичному розумінні:
 - ⊙ ***він вносить зміни, але не замінює діючі договори.***

-
- ◎ Людська гідність, свобода, демократія, рівність, верховенство права та повага прав людини: ось основні цінності ЄС, викладені на початку Лісабонського договору. Вони є загальними для всіх держав-членів, і будь-яка європейська країна, яка бажає стати членом Союзу, повинна їх поважати.
 - ◎ Пропаганда цих цінностей, а також миру та добробуту народів Союзу зараз є головними цілями Союзу. Ці загальні цілі доповнюються переліком більш детальних, включаючи сприяння соціальній справедливості та захисту та боротьбі з соціальною ізоляцією та дискримінацією. ***Лісабонський договір робить значний прогрес щодо захисту основних прав.***

Принципи демократичного управління

- ◎ Лісабонський договір підтверджує три принципи демократичного управління в Європі:
- ◎ - Демократична рівність: європейські інституції повинні приділяти однакову увагу всім громадянам
- ◎ - Представницька демократія: більша роль Європарламенту та більша участь національних парламентів
- ◎ - Демократія участі: нові форми взаємодії між громадянами та європейськими інституціями, як громадянська ініціатива

Договір також уточнює відносини між Європейським Союзом та країнами-членами.

Поява міжнародної правосуб'єктності:

- ◎ Зміни, які вносяться у правовий статус, організацію і функціонування ЄС, дуже вагомі.
- ◎ Передусім, Договір про реформування ЄС усуває суперечності і певну невизначеність у структурі Союзу. До цього часу від імені Євросоюзу діяло Європейське Співтовариство, його інституції, головуюча країна, а він сам залишався певним віртуальним утворенням, яке не мало міжнародної правосуб'єктності. Згідно з Лісабонським договором, ЄС, наділяється міжнародною і внутрішньою правосуб'єктністю і замінює собою всі його колишні складники.
- ◎ Розподіл на так звані *«три опори»* втрачає актуальність. Союз замінює Європейське Співтовариство і стає його правонаступником (ст. 46а Лісабонського договору)

ІНСТИТУЦІЙНІ ЗМІНИ:

- ◎ Повноваження парламенту були поступово розширені у процесі законотворчості (звичайна законодавча процедура була розширена на кілька нових сфер, таких як легальна імміграція, кримінально-правова співпраця, запобігання злочинності, поліцейська співпраця та деякі аспекти торгової політики та сільського господарства).
- ◎ Відповідно до Лісабонського договору, згода Європейського парламенту необхідна для всіх міжнародних угод у сферах, що регулюються звичайною законодавчою процедурою.

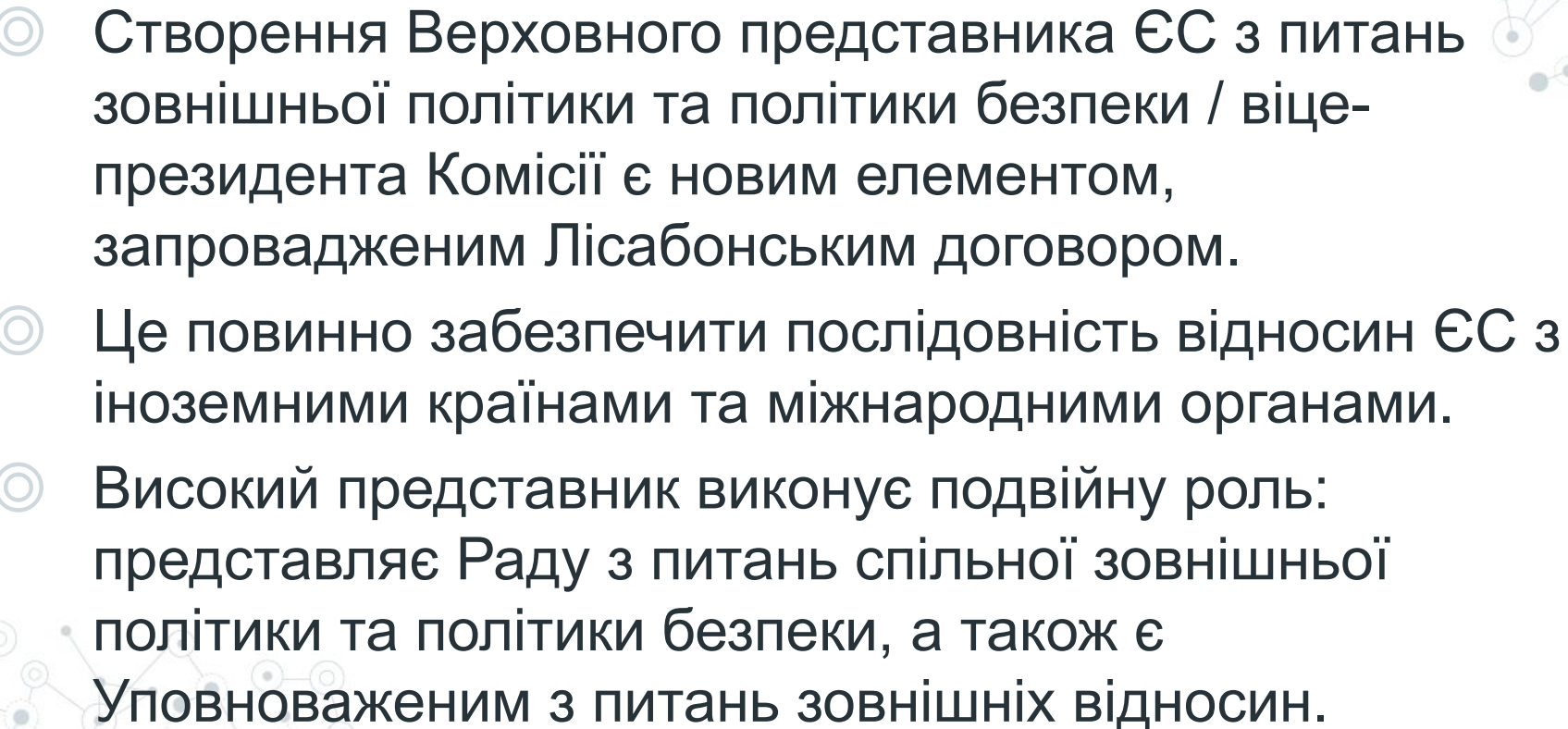
- ⊙ За Договором про реформування ЄС помітно посилюється роль Європейського Парламенту в законотворчій діяльності ЄС, а національні парламенти держав-членів уперше отримують право безпосередньо брати участь у цьому процесі.
- ⊙ Очевидно, у такий спосіб Європейський Союз, хоча б частково, прагне розв'язати проблему *«браку демократії»* в його політичній системі, що вже неодноразово ставала предметом критики та дискусій.
- ⊙ Відтак, Європарламент перетворюється в повноцінний законодавчий орган, а його повноваження прирівнюються до повноважень Ради ЄС

Європейська Рада:

- ◎ Відповідно до Лісабонського договору Європейська рада стає повноцінною інституцією ЄС, її очолює новостворена посада **президента ЄР**.
- ◎ Лісабонським договором передбачено запровадження такої посади, як Президент Європейської Ради, що обирається кваліфікованою більшістю цієї Ради на термін два з половиною роки з правом на одне повторне обрання (ст. 9b Лісабонського договору).
- ◎ Основна робота президента полягає у підготовці роботи Ради, забезпеченні її безперервності та роботі для забезпечення консенсусу між країнами-членами. Президент не може одночасно обіймати будь-яку виборну посаду чи посаду на національному рівні.

посада Високого представника ЄС з питань закордонних справ і політики безпеки

- ◎ Також, завдяки об'єднанню нинішніх функцій Високого представника ЄС із зовнішньої і безпекової політики та європейського комісара у справах зовнішніх зносин та політики сусідства для єдиного представництва ЄС на міжнародній арені, запроваджена посада Високого представника ЄС з питань закордонних справ і політики безпеки з адміністративними повноваженнями (ст. 9е).

-
- ◎ Створення Верховного представника ЄС з питань зовнішньої політики та політики безпеки / віце-президента Комісії є новим елементом, запровадженим Лісабонським договором.
 - ◎ Це повинно забезпечити послідовність відносин ЄС з іноземними країнами та міжнародними органами.
 - ◎ Високий представник виконує подвійну роль: представляє Раду з питань спільної зовнішньої політики та політики безпеки, а також є Уповноваженим з питань зовнішніх відносин.

Голосування:

- ◎ У 2014 році буде запроваджено новий метод - **голосування подвійною більшістю голосів**. Тоді для прийняття Радою запропоновані закони ЄС вимагатимуть більшості не тільки країн-членів ЄС (55%), але й населення ЄС (65%).
- ◎ Це зробить законотворчість ЄС одночасно прозорішою та ефективнішою. Він буде супроводжуватися новим механізмом, що дозволить невеликій кількості урядів (тісно блокуючої меншини) продемонструвати свою протидію рішенню. У разі використання цього механізму Рада повинна буде зробити все, що від неї залежить, щоб досягти задовільного рішення між двома сторонами протягом розумного періоду часу.

Голосування:

- Серед новацій Лісабонського договору заслуговує уваги й впровадження нової системи ухвалення рішень **“кваліфікованою більшістю”** в Раді ЄС.
- У майбутньому для прийняття відповідних рішень буде необхідна згода 55 % членів Ради (не менше 15), які представляють принаймні 65 % населення ЄС.
- Але через потужний спротив Польщі, яка побоювалась, що нова система ухвалення рішень призведе до посилення впливу великих держав, цей принцип голосування набере чинності лише з 1 листопада 2014 р.
- До того часу діятиме **система, закладена в Ніцькому договорі**, згідно з якою для голосування кваліфікованою більшістю необхідно три умови: 255 голосів із 345, тобто 73,9 % (кожен член Ради має різну кількість голосів у залежності від кількості населення держави, яку він представляє), згода більшості держав-членів (14 із 27), які представляють щонайменше 62 % населення ЄС.
- Впровадження нового принципу голосування було відкладено через його неприйняття Польщею та Великобританією, оскільки принцип розподілу голосів у залежності від кількості населення давав цим країнам значно більші переваги, ніж принцип, закладений у Договорі про реформування. Крім того, встановлено додатковий перехідний термін дії для даного положення до 31 березня 2017 р., протягом якого буде діяти механізм, що даватиме змогу будь-якій групі країн-членів ЄС (не менше 4-х) блокувати

Критерії вступу в ЄС:

Стосовно критеріїв для набуття членства в ЄС, то вони хоч і не зазнали принципових змін, проте помітна тенденція до ускладнення процедури вступу.

Стаття 49 Договору про Європейський Союз декларує, що **“будь-яка європейська держава, яка визнає і шанує принципи, визначені у статті 2 (“Союз базується на повазі до гідності людської особи, свободи, демократії, рівності, верховенства права, поваги до прав людини та національних меншин. Ці, спільні для всіх держав-членів, цінності реалізуються в суспільстві, базованому на плюралізмі, недискримінації, толерантності, справедливості, солідарності та рівності чоловіків і жінок”), і зобов’язується їх дотримуватись, може подати заявку про її прийняття в члени Союзу”**. Вона повинна поінформувати про це Європейський Парламент і національні парламенти держав-членів та подати заявку до Ради, яка після консультації з Комісією та отримання згоди Європейського Парламенту, **одногосно приймає рішення.**

Вказано також, що при цьому повинні враховуватись критерії членства, погоджені Європейською Радою. У Договорі про Європейський Союз в Лісабонській редакції нарешті знайшла місце і стаття про право виходу з організації (стаття 50).

Труднощі ратифікації:

- ① У процесі ратифікації Лісабонського договору, як і у випадку з конституційним договором, виникли труднощі. Відсутність у документі “конституційних” аспектів дозволила майже всім країнам ЄС уникнути проведення національних референдумів з цього питання та провести відповідні процедури у стінах парламентів.
- ① І лише конституційне законодавство Ірландії зобов’язало уряд винести текст договору на референдум. 12 червня 2008 р. 53,4 % ірландців проголосували проти нового базового документа, переваживши на 6,8 % число тих, хто висловився за підтримку договору. Відмова Ірландії ратифікувати Лісабонський договір могла створити нову юридичну безвихідь для Європейського Союзу, як це сталося у 2005 р. після провальних референдумів у Франції та Нідерландах по конституційній угоді.

Відлуння провалу ірландського референдуму:

- ◎ На час проведення другого референдуму в Ірландії ратифікаційні процедури залишалися незавершеними ще у **Польщі та Чехії**, де документ ***ратифікували національні парламенти, але не підписали президенти***. Президент Польщі Лех Качинський очікував результатів ірландського референдуму, і невдовзі після їх оприлюднення підписав документ. Чеський президент Вацлав Клаус на саміті ЄС 29–30 жовтня 2009 р. надав попередню згоду на підписання Договору в обмін на дозвіл для Чехії не виконувати низку положень Хартії основних прав ЄС і 3 листопада поставив свій підпис під текстом угоди. Із завершенням процедури ратифікації Лісабонського договору і набуттям ним чинності з 1 грудня 2009 р. Європейський Союз завершив довгий період інституційної адаптації до викликів XXI ст.